

ROČNÍK LXVI

KVĚTEN 2011 • ČÍSLO 05

HLAS

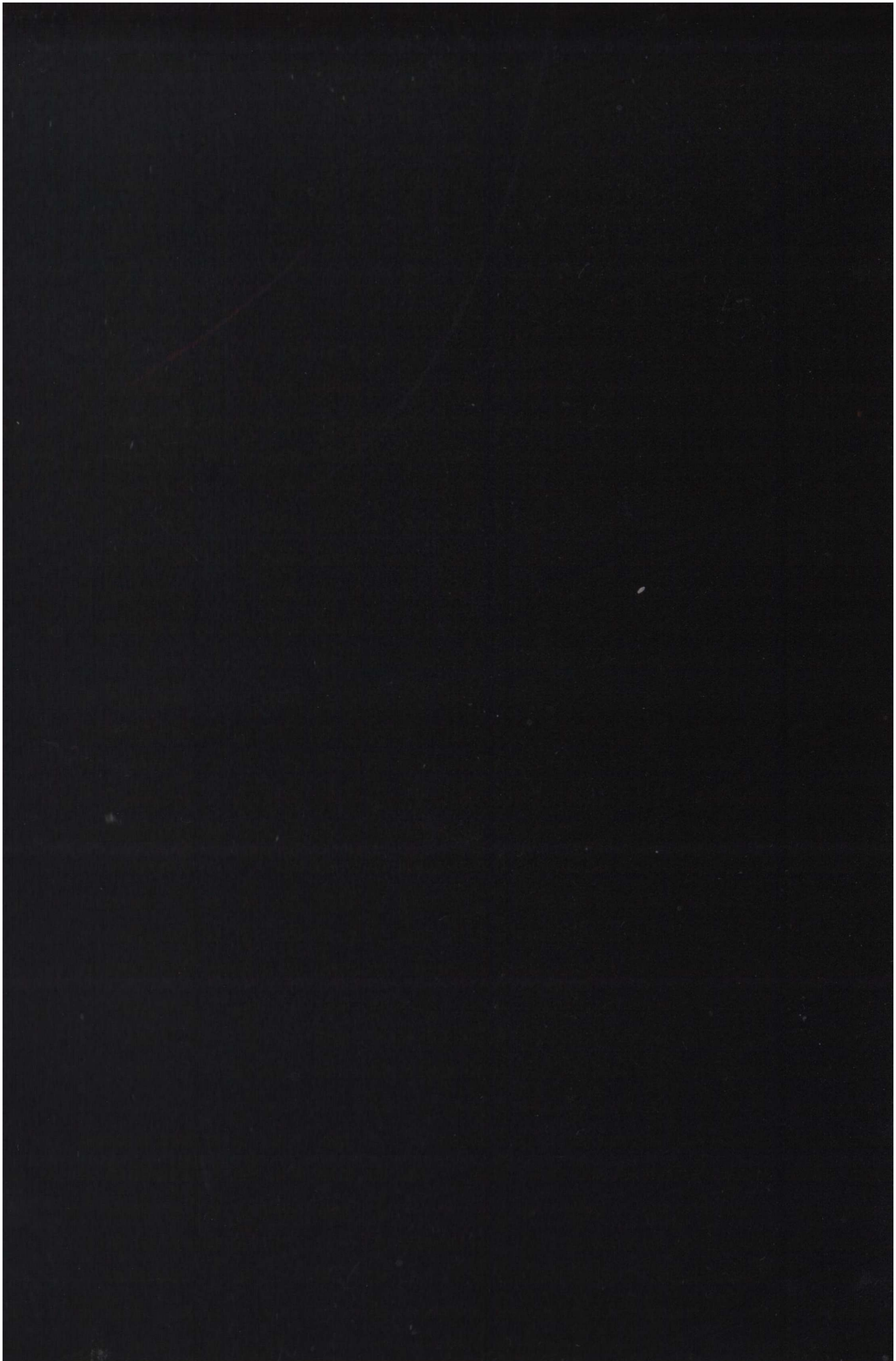

PRAVOSLAVÍ

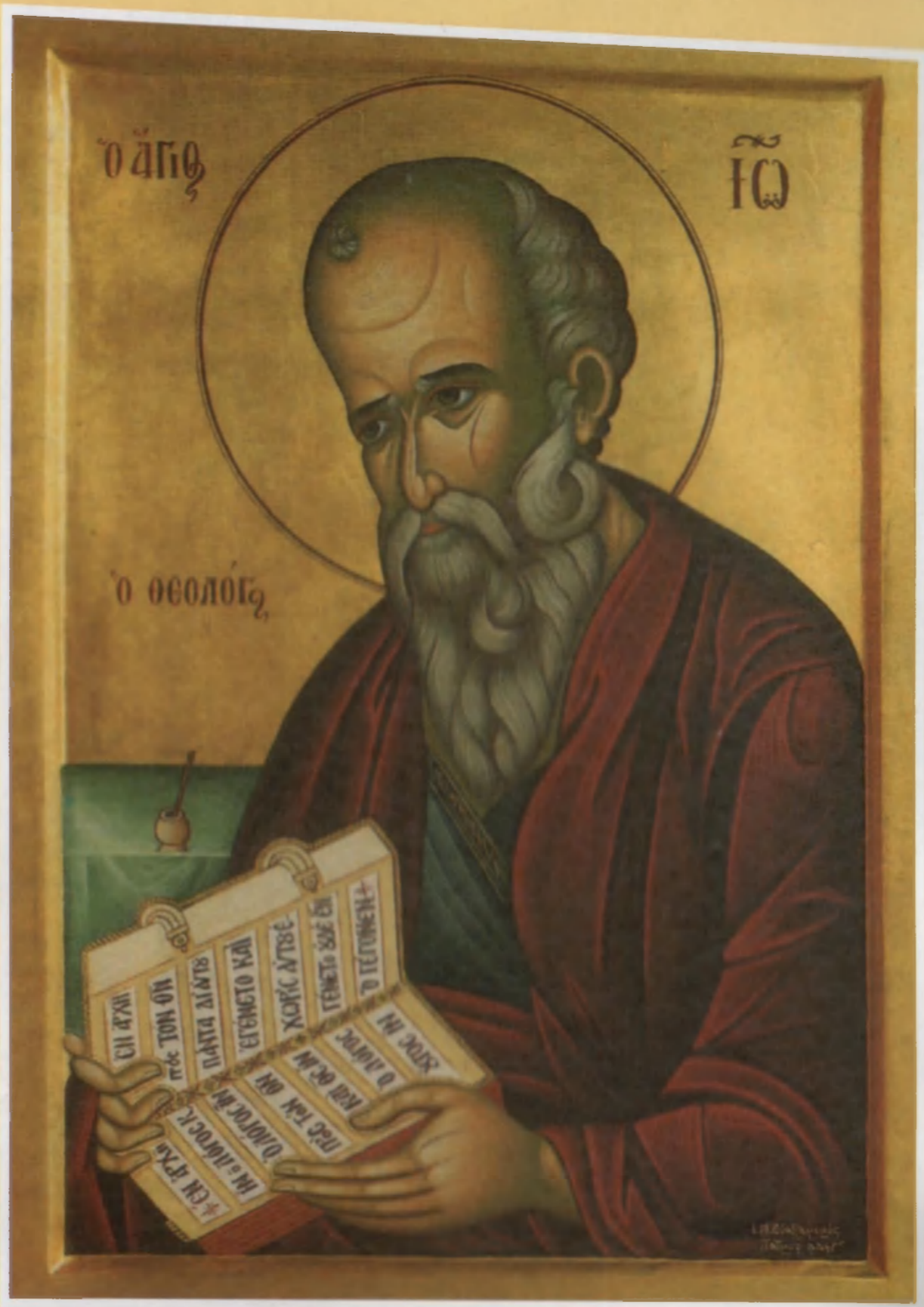
CENA 24 Kč/10

V BOŽÍ NÁRUČI. IZRAEL CHCE MÍT KRÁLE.
MODLITBA SRDCE V SOUVISLOSTECH. ENERGIE JÁDRA

IKONA MĚSÍCE - SV. IAN TEOLOG

EDITORIAL

OBSAH

BLASPHEMY LAW, ANEB „VÍTEJTE V PÁKISTÁNU!“	3	ZPRÁVY ZE SVĚTA	20
SLOVO METROPOLITY	5	ZPRÁVY Z EPARCHIE	23
STARÝ ZÁKON	6	ZPRÁVY Z EKUMENY	27
DUCHOVNÍ ČTENÍ	7	SPOLEČENSKÁ KRONIKA	29
ŽIVOTY SVATÝCH	9	POZVÁNÍ	32
CÍRKEV A SPOLEČNOST	11	PROGRAM METROPOLITY	35
EKOLOGIE	14	PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE	36
RECENZE	19		

„Ale já vám říkám: Každý, kdo se na svého bratra hněvá, propadne soudu; kdo svého bratra tupí, propadne veleradě; a kdo ho zatracuje, propadne peklému ohni. Přinášíš-li tedy svůj dar k oltáři a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech tam svůj dar před oltářem a jdi se napřed smířit se svým bratrem, teprve potom přijď a oběť svůj dar.“ (Mt 5, 22-25)

„Kdyby tvůj bratr proti tobě zběřel, jdi a napomeň ho mezi čtyřma očima. Jestliže tě poslechne, získal jsi svého bratra. Pokud tě neposlechne, vezmi s sebou ještě jednoho nebo dva bratry, aby každé slovo obstálo v ústech dvou nebo tří svědků. Nechce-li však poslechnout ani je, řekni to církvi. A pokud odmítne poslechnout i církev, at je tedy pro tebe cizí jako pohan a celník.“ (Mt 18, 15-17)

BLASPHEMY LAW, ANEB „VÍTEJTE V PÁKISTÁNU!“

Pákistán, v překladu „země čistých“, je převážně muslimskou zemí, kde byl letos začátkem května zastřelen obávaný terorista Usáma Bin Ladin. „Země čistých“ má asi 160 milionů obyvatel, mnoho přírodních krás, značně komplikovaný systém vlády a jeden pozoruhodný zákon.

Tím zákonem je tzv. „blasphemy law“ (čti: blasfemy lá) neboli: „zákon o rouhačství“. Je to zákon, který umožňuje v podstatě komukoliv kohokoliv obvinít z toho, že se slovy nebo nějakým svým činem rouhal – tj. nějakým svým slovem nebo skutkem urazil Alláha a jeho (většinou domnělý) zákon či (obvykle zvykové) právo.

V praxi to dopadá třeba tak, že snacha chce použít na přípravu jídla v kuchyni jiný olej než tchyně, spor kolem hrnců se vyhroťí a ve finále je snacha obviněna tchyní a celou její rodinou „z rouhačství“ a před-

EDITORIAL

vedena před soud. Pak zasedne rada místních učenců a duchovních odborníků na muslimský zákon s dlouhými šedivými vousy (mulláhů) a rozběhne se vyšetřování, na němž s policií obyčejně pilně spolupracují také tzv. „muslimská bratrstva“ či „pouliční výbory“, strážící „čistotu muslimské víry“ v dané vsi a na dané ulici.

I v opravdu velmi zřídka případech, kdy je nakonec pro osobu obviněnou z rouhačství vyneseno osudobuzující rozsudek a tato osoba je oficiálně zproštěna viny, není jí to moc platné. Obvinění „z rouhačství“ je totiž pro pákistánské muslimy mimořádně závažné a ten, kdo je jednou jakkoliv absurdně „obviněn“, prakticky pak již nemá žádnou šanci se bránit... Smrt na ulici ukamenováním anebo kulka ze zálohy takového člověka pak již většinou nemine. Pokud takový člověk obvinění „z rouhačství“ přežije jenom přežitím, je trvale stigmatizován a prakticky je již až do konce svého života na útěku.

Sance na vyvážnutí ze sítě „zákona o rouhačství“ jsou však prakticky nulové, pokud se někdo znelíbí radě místních muslimských učenců, anebo když nějaká pákistánská muslimská „duchovní autorita“ ve výkladu zákona dostane prostě zálsuk na něčí majetek, postavení nebo práci a rozhodne se pak „zákon o rouhačství“ využít pro svoji potřebu. Osud nešťastníka, který se znelíbil, je prakticky zpečetěn.

Lidé v zemích s křesťanskou tradicí a věřící křesťané jsou nepředstavitelnou nelidskostí tohoto zákona, kerý je přímým a jasným útokem na lidskou důstojnost (i když se skrývá za zlánlivé uslechtilý

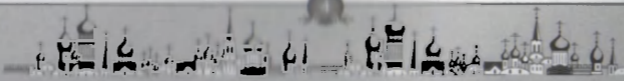
motiv), samozřejmě velmi pobouření.

Člověk, dokonce i ten, který se třeba provinil vůči Bohu a jeho zákonům, má totiž v Kristově církvi vždy možnost vydat se na cestu pokání a zbožnosti. A pokud se jakýmkoliv způsobem Bohu i opakovaně vzdálil, má vždy otevřenou možnost se k němu vrátit ve svatě tajně zpovědi. Kající se člověk je pak v Kristově církvi ochraňován před „kamenující lůzou“ a obviněními typu „jedna pani povídala“, a dokonce i před „pouličními výbory na ochranu víry“, a to zpovědním tajemstvím, které kněz – duchovní otec nesmí za žádných okolností vyrazit. Pokud tak učiní, je takový kněz ve smyslu církevních zákonů neprohlášen zbaven své duchovenské hodnosti a farnosti svým biskupem. Vidíme také zde, jak velmi svatá křesťanská pravoslavná víra stojí na Božím Novém zákoně lásky a odpuštění našeho Pána Spasitele Ježíše Krista, chrání důstojnost každého člověka a předčí pákistánský „zákon o rouhačství“ i všechny „jiné zákony“ vymyšlené lidmi.

Nedovolme proto pro lásku Kristovu a pro jeho odpuštění, aby nás rozdělovali jakkoliv vznešené se tvářící, avšak ve svoji podstatě primitivní pohnutky k soudům, odsudkům a pomluvám, které k uslechtilosti, kráse a dobrotě naší svatě křesťanské pravoslavné víry a církve nepatří.

Kristus, který vstal z mrtvých, je totiž uprostřed nás!

Váš odpovědný redaktor
Roman Juriga

V BOŽÍ NÁRUČI

Základním liturgickým hymnem Velikonoc a následujících čtyřiceti dní Paschy Kristovy je světeční tropar: „Vstal z mrtvých Kristus, smrtí smrt překonal a jsoucím ve hrobech život daroval.“ Připomíná nám vítězství života a řeší problém smrti, jejíž temná moc mizí ve světle vzkříšení. Člověk bez Boha se těžko vyrovnává s existencí smrti. Velký vědec a filosof Blaise Pascal o tom napsal ve svých myšlenkách: „Lidé, kteří nedokáží vyčítat smrt, snaží se na ni nemyslet. Je to tak. Pro většinu lidí naší společnosti je smrt jedním z „tabu“. Bojí se jí. Nechtějí na ni myslet. Sami sebe vězni v nevědomosti o její existenci.“

Mnozí sní o tom, že věda brzy objeví „léky“ na smrt a že lidé budou na zemi věčně. Smrt přestane existovat. Lidé nepoznají, co je to stáří a nemoc... Sní jsou to krásné, ale neuskutečnitelné. Tyto vidiny ničí tvrdá každodenní realita. Nikdo nemůže uniknout smrti. Všichni se s ní setkáváme v našich rodinách, u blízkých i vzdálených a nakonec pak osobně – tváří v tvář.

Nevěřící mají její osten stále blízko u srdce. Bodá vždy, když pomyslí na prázdno, které je po smrti čeká i na místo, kde bude jen „pláč a skřípění zubů“ (Mt 8, 12; 13, 42; 13, 50; 22, 13; 24, 51; 25, 30; L 13, 28). Naproti tomu věřící člověk měří život mírou věčnosti. Nic pro něj není na zemi zbytečné. Nic nemůže ztratit ani o nic přijít v hodině smrti. Podobá se orlu, jenž se těší z výšek a horizontů víry. Každý, kdo uverí ve věčnost a ve vzkříšení Kristovo, změní svůj život. Vše v něm dostane jiný význam. Srdce se mu naplní radostí. Prýč jsou pozemské trápe, zmatek a strach.

Všichni, kteří okusí radost víry ve vzkříšeného Krista, vědí, že tato radost je přítomna v každé životní poloze – ve šťastných chvílích i ve chvílích zkoušek a bolesti. Věří v život po smrti, a proto se radují. Záraz vzkříšení.

Katakomby však nebyly pro první křesťany místem smutku. Nenařikali v nich, ale zpívali radostné hymny. Zachovali se nám v nich do dnešních dnů, které to dosvědčují. „Blažení zesnuli“ očekávali s vírou a nadějí vzkříšení mrtvých.

metropolita Kryštof

Podobně chápou smrt věřící lidé také dnes. Je to vidět z textů smutečních oznámení, jako například: „V den 3. výročí zesnutí našeho XY, jenž utonul v 15 letech života, se bude konat božská liturgie...“ V oznámení se užívá slova „zesnutí“, nikoliv „smrti“. Jinými slovy se tím říká, že po smrti přijde probuzení, a ne nic či celkové vymizení existence.

Další oznámení pochází z Řecka a dokazuje hlubokou víru rodiny zesnulého: „V den prvního výročí návratu do domu Otcova XY se bude konat božská liturgie a prosíme o modlitby všechny, kteří jej měli rádi...“ Oznámení nehovoří o smrti, ale připomíná „návrat“ do domu nebeského Otce. Po letech pozemského putování přišel čas „návratu“. Tento „návrat“ je důvodem k radosti, ne ke smutku a beznaději. Věřící člověk opouští tento svět, aby se vrátil do náruče Boží, ke svému Stvořiteli, jenž mu daroval dech života. Nemůže proto být smutný, když ví, že neodchází do nicoty.

Tento životní postoj víry nám přináší radostná zvěst o Kristově zmrtvýchvstání. Zvěst o vítězství nad smrtí a věčném životě. Vzkříšení Kristovo otevřelo celému lidstvu nový duchovní prostor – požehnání a radosti. Každý den, každý okamžik v našem životě nepřivádí bližší ke smrti, ale k životu věčnému. Zijme ve světle věčnosti, mimo tmu smrti a beznaděje. Obejměme tedy druh druhů a řekněme všem bratři... Opuštěme vše pro vzkříšení... (z pascálních stichů). Budme nositeli tepla, radosti a pokoje.

IZRAEL CHCE MÍT KRÁLE JAKO JINÉ NÁRODY

Když Samuel zestárl, ustanovil za soudce své syny. Starší se jmenoval Jól, mladší Abijás. Obě jména vystihují blubokou víru jejich otce, který jména vybral. První znamená česky „Hospodin je Bohem“, druhé „Otec je Hospodin“. Presto se nedá říci, že by se chlápci tátinkovi poveřili. Oba jakožto soudcové propadli lakotě a brali úplatky a převraceli právo: na jejich soudu nevyhrával ten, kdo byl v právu, ale ten, kdo soudce obdaroval.

Lidu se to nelíbilo. Starší lidu se sešli, aby se o tom poradili. Nakonec přišli do Rámy k Samuelovi s tímto návrhem: „Ty jsi už starý a tvoji synové se nechovají jako ty. Dosad nám krále, ať nás soudí on, jak je to zřízeno u všech národů.“

Samuelovi se to nelíbilo. Nešlo mu o syny, ale připadalo mu jako zrada na Hospodinu, že by si Izrael měl za krále zvolit nějakého člověka. Vždyť králem Izraele je Hospodin. On jej vysvobodil z otroctví egyptského faraona, vyvedl jej z Egypta, dal jim pak na hoře Sinaj svůj zákon a oni jej přijali a zavázali se ho plnit. Byl to On, kdo je uvedl do jejich země, kde bvl jejich králem a Bohem, a pokud ho poslouchali a řídili se jeho zákonem, nic jim nescházelo. A teď chtějí krále – člověka, jako mají pohané, a on, Samuel, jim ho má vybrat. Zarmoucený Samuel se obrátil k Hospodinu s modlitbou, aby mu Bůh zjevil, co má dělat. A Hospodin mu odpověděl: „Uposlechni lid ve všem, co od tebe žádají. Vždyť nezavrhli tebe, ale zavrhli mě, abych nad nimi nekraloval. Všim, co dělali ode dne, kdy jsem je vyvedl z Egypta, až dodnes, dokazují, že mě opustili. Stejně se chovají i vůči tobě. Teď však je uposlechni, ale důrazně je varuj a také jim oznam pravomocí krále, který nad nimi bude kralovat.“

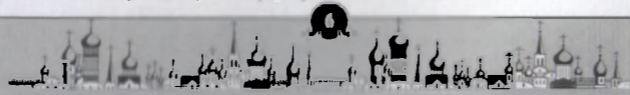
Samuel zopakoval lidu, tedy těm, kdo ho žádali o krále, vše, co mu Hospodin řekl. Právil dále: „Toto bude právo krále, který nad vámi bude kralovat: Vezme vám vaše syny a zařadí si je ke svému vozařství, aby běhali před jeho vozem. Z jiných si udělá vojáky, jiní pro něho budou obstarávat orbu a sklizeň, jiní pro něho budou zhotovovat válečnou výzbroj. Také dcery vám vezme: za nůstičkářky, kuchařky a pekařky. Vezme vám nejlepší polevinice a olivové háje a dá je svým oblíbeným služebníkům. Z vašich výmlatů a vlnic bude vybírat desátky (desetinu celkového výtěžku) a bude z nich dávat svým dvořánům. Vezme vám otroky a otrokyně a nejlepší p

nochy a osly, aby pro něho pracovali. Bude vybírat desátky z vašich stád a stanete se jeho otroky. A přijde den, kdy budete upět kvůli svému králi, kterého jste si vyvolili, ale Hospodin vám onoho dne neodpoví.“

Lid však odmítl Samuelovo varování. Prohlásili: „Ne. Ať je nad námi král. Chceme být jako všechny ostatní národy. Náš král nás bude soudit a povede nás do boje. Půjde nám v těle.“

Samuel vyslechl vše, co lid řekl, a přednesl jejich slova Hospodinu. Hospodin Samuelovi pravil: „Uposlechni je a ustanov jim krále.“

Jak Samuel tento příkaz splnil, si povíme příště.
arcibiskup Simeon

PAVEL FLORENSKIJ, SŮL ZEMĚ

KAPITOLA OSMÁ.

ve které se upřímný čtenář dozví, ze velké pokora v Duchu svatém se pojí s velkou nezávislostí

Ať je ti známo, pozorný čtenáři, že v srdci našeho otce Isidora přebývala velká skromnost a hluboká pokora. Málkdy se o svých skutečích pro Boha zmiňoval, a i to jen pro poučení; jinak je tajil. Nikdy se nevychloubal, nikdy o sobě nemluvil způsobem, kterým by v rozhovoru povýšil sebe nad ostatní. Své dobré skutky skrýval nejen před jinými, ale i před sebou samým. Udělal něco, a jako by na to zapomněl. Skutečně, podle slov Pána Ježíše Krista, našeho Spasitele, nevěděla pravá ruka, co dělá levá. Proto o sobě nikdy neměl vysoké mínění, sám sebe neměl za nic a nanejvýš upřímně byl přesvědčen, že není člověka, který by byl horší než on. Často srdce spoluúčastníka rozhovoru s otcem Isidorem překypovalo radostí, spatřilo-li tu nebeskou krásu v lidském těle. Občas někdo zvolal: „Báťuško, vy jste tak dobrý!“ Ale abba to s nechápavým pohledem popřel: „Jakýpak dobrý, jsem špatný, poslední člověk.“

Ve starci nebylo pýchy. Každého mohl prosit, před každým mohl pokleknout, každému mohl políbit ruku, jestliže to vyžadovala duchovní léčba. Pokořil se bez námahy, bez toho, že by ohnul páteř, přirozeně, jako by pokora byla běžnou věcí. Ale velká duchovní pokora se v otci Isidorovi pojila s velkou nezávislostí. Pro tohoto starce nebylo člověka, nad kterého by se povyšoval, ať by to byl člověk jakkoli nicotný, opovrhuhodný a hříšný. Pro starce však neexistoval ani takový člověk, pro něhož by zradil sebe sama, jakkoli by byl vlivný a jakéhokoli společenského postavení. Abba říkal každému to, co si myslel: a zvláště panstvu. A také ať je ti známo, čtenáři, že abba se nikoho nebal, nikomu nepochleboval, před nikým nezapomínal na svoji lidskou důstojnost, vždy se cítil neomezený, svobodný a podřizoval se jedině Bohu.

Jště když byl bez vousů a „brady“ sluhou převora lávry Antonijje, zapojil se jednou do jeho rozhovoru s moskevským metropolitou Filaretem. Velký hierarcha a moudrý převor spolu seděli při čaji a uvažovali o potřebě svolat všeobecný koncil a o potřebě sjednocení s katolíky. Vystala však otázka, kdo by snemu předsedal. Předvídali, že ani pravoslavní, ani katolíci

nebudou chtít ustoupit, a sněm se proto neuskuteční. Vstoupil otec Isidor s podnosem obloženým čajovou soupravou. „Jistě je Matka Boží tou, jež bude první. Přesednické křeslo zůstane neobsazeno: bude pro Matku Boží.“

Celý život se otec Isidor zaobíral myšlenkou o nebytnosti sjednocení církve a církevní rozdělení bylo pro něj osobní bolestí i hořkostí. „Všichni jsme děti jedné Matky, nemůžeme se dívat na její utrpení.“ s bolem si připomínal jakési verše a činil tak často, přetásto, zřejmě ho myšlenka na rozdělení církvi silně znepokojovala. Občas ještě dodal: „Stejně je to všechno jenom byrokracie, pro jediné písmenko. My jsme katolíci a oni katolíci. Musíme se modlit k Matce Boží. Jediné skrze ni dojdeme sjednocení, pouhými lidskými silami to nedokážeme.“ Sjednocení východní a západní církve báťuška spojoval s posledními osudy světa a někdy, když poukazoval na protikřesťanské hnutí v Rusku i v cizině, vyslovil svoji sice utajovanou, skrytou, ale vyzrálou myšlenku: „Časy Antikrista se blíží. Brzy dojde k takovému pronásledování křesťanů, že se lidé budou muset skrývat.“

Při těchto slovech otce Isidora bylo nemožné neuvěřit, že je tomu skutečně tak. Jeho jasná tvář se zachmuřila, jeho čistý úsměv na okamžik zmizel, pohled byl vážný a pronikavý. Člověku z toho bylo hrůzné.

DUCHOVNÍ ČTENÍ

Hle, cosi přichází, žene se na nás... Chvilka však pomínula a prorocká, věštecká vážnost se vytratila, rozplynula se, zmizela. Tento jediný okamžik však zanechal nadlouho hluboký dojem.

Myšlenka církevní jednoty a ony hrozné předtuchy zamestnávaly starcovu mysl. Napsal v této záležitosti dokonce dopis panovníku Alexandru III., Gladstonovi a Bismarckovi. Listy byly psány ručkou, málo gramotně a samozřejmě ruský Gladstonovi a Bismarckovi starce krom toho poslal některé naše bohoslužebné knihy a modlitbu k Matce Boží, kterou sestavil N. V. Gogol. Není známo, zda byly zásluhy doručeny k adresátům v zahraničí, ale ví se, že dopis pro cara postihl dvůr a odtamtud přišlo do skitu napomenutí, rozdějí se otec Isidor nejednou o svém činu zmínil, zlehka se přitom usmívaje nad nečekaným koncem. I nadále byl však neohrožený a nezávislý.

Mluvil také o jiných příbězích ze svého života, jež jeho nezávislost jasně vykreslily.

Za nástupnictví Leonida (převora Trojicko-sergievské lávry) se mnichů zmocnil strach. Leonid býval dříve vojenskou šarží a vojenské mravy si přinesl i do kláštera. Je znám případ, jak vytáhl násilím z podzemí poslední askety hledající již po mnoho let útočiště v jeskyních (v místech, kde je teď Černyhovská Matka Boží) a přinutil je stravovat se společně s ostatními: „Co je to za posty?“ říkal otec převor.

Všechno se před tímto pastýřem třásl, ani v reholi nechtěl zanechat plukovníctví. Takže pochopíš, čtenáři, že otec Isidor, jako vždy neohrožený, se velmi brzy stal převorovým terčem. Jednou starce předvolali. Vstoupil do převorova pokoje. Otec Leonid očekával, že starce půjde rovnou ode dveří k němu, aby mu polbil ruku. Ale otec Isidor se nejdříve začal žehnat před ikonami. Otec Leonid vzplanul a důvod vylít si zlost se našel. Otec Isidor měl už od dětství trochu ochrnutou pravou ruku, takže s ní nedosáhl na levé rameno. Otec Leonid na něj proto zakřičel: „Hlupáku! Ani žehnat se neumíš!“ Otec Isidor se s rozjasněnou tváří pokojně dival otci převorovi přímo do očí a jednoduše, bez jakékoli vyzývavosti odpověděl: „A vás já se nebojím.“ Převor – celý bez sebe – zaspal otec nadávkami. Ale otec Isidor opět prohlásil: „Nebojím se vás.“ Otec převor potom údajně (skoro vlastním rukama) vyhodil starce za dveře. Řikalo se, že tato příhoda pomohla převorovi vystřízlivět a on se začal chovat shovívavěji. O svém konfliktu s otcem převorem báfuška vypravoval s úsměvem, dramatičky zná

zorňuje celý rozhovor.

Jiná podobná příhoda se stala, když ještě žil ve skitu zvaném Paraklet. Otec Isidor si chtěl postavit přístěnek, aby měl více místa na nepotřebné harampádi. A představení jej, už coby starce, začali podezřívati: „Proč?“ a „Nač?“ Skutečný smysl otázek byl, že chtěli starce promluvit. Tenkrát řekl rovnou: „Proto, abych si tam mohl držet ženy!“ Za tuto odpověď ho vypověděli z Parakletu.

Vzhledem k tomu, že přímá povaha, neohroženost a nezávislost otce Isidora byly všeobecně známy byly před ním varovány všechny společensky výše postavené osoby navštěvující skit. Podle příkladu zakladatele skitu, biskupa Filareta, tady jistý čas žil i moskevský metropolita Sergej. Občas se s berlou v ruce spokojeně procházel po skitu. V těchto chvílích byl otec Isidor obzvláště strážný, aby se náhodou s metropolitou nepustil do hovoru. Hlídkali ho, ale neuhlídali. Náš abba se setkal s metropolitou a povídá mu: „Poslyš, báfuško, čel jsem, že v Indii je hlad: Indové hladoví a my zde máme všeho dostatek. Pošli tam (tj. z lávry) peníze.“ V obavě, aby se podobný rozhovor neopakoval, vydal metropolitův sluha pro jistotu tento příkaz: „Bude-li metropolita přítomen, nepouštěj ho ven.“

Nedlouho před svou smrtí starce opět vystoupil proti všem. Seběho se to takto: Mezi Iberským klášterem, který založil otec Varnava, a skitem, kde starce Varnava žil, se strhla pře o to, komu patří tělo zakladatele. Sám Varnava prosil, aby jej pochovali v klášterě jím zbudovaném, ale skit si chtěl starcovu tělo ponechat pro sebe. Iberské rehoľnice daly věc ke dvoru a odtamtud přišel dotaz, kdo z mnichů je pro vydání tělesných ostatků a kdo proti. Pro se vyslovili jen dva stařečkové, jedním z nich byl otec Isidor.

I před smrtí zůstal báfuška věrný sám sobě. K jednomu ze starších bratrů, jenž se staral o potřeby komunity a vyznačoval se prý tvrdostí srdce, abba před smrtí sám zašel, nedbaje své choroby, a daroval mu ikonu Matky Boží nazývanou „Obměkčení špatných srdcí.“ V tomto daru se pojilo vše: něha k bratrům, touha zapůsobit na člověka tvrdého srdce láskou, prosba o přimluvu Matky Boží a také rázná, třebaže jemně vyslovená napomenutí hříšnému bratru.

Otec Isidor se nikdy neobával kritického úsudku. Ale kritiku čínil s takovou láskou, že ten, komu byla určena, se na něj sotva mohl zlobit.

Pokračování příště

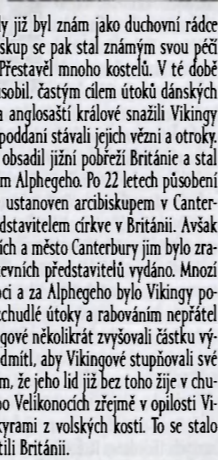
ŽIVOTY SVATÝCH

SV. ALPHEGE (SVÁTEK 2/19. 5.)

Sv. Alphege se narodil zřejmě v roce 954 ve vesnici Weston v hrabství Somerset v Británii. Jště jako mladý chlapec se rozhodl opustit svět a vstoupil do kláštera v Deerhurstu u Tewkesbury. Po osmi letech, v roce 980, se rozhodl pro ještě větší samotu a vrátil se do kraje u Westonu, kde si založil poustevnu. V roce 984 byl Alphege povolán, aby se stal novým biskupem ve Winchesteru. To bylo v době, kdy již byl znám jako duchovní ráde a velký modlitelník. Jako biskup se pak stal známým svou péčí o chudé a přisvědčil k sobě. Přestavěl mnoho kostelů. V té době byla celá oblast, kde působil, častým cílem útoků dánských Vikingů. I když se angličtí a anglosaští králové snažili Vikingy uplatit, velmi často se jejich podání stávali jejich vězni a otroky. V roce 994 norský král Olaf obsadil jižní pobřeží Británie a stal se překvapivě podporovatelem Alphegeho. Po 22 letech působení ve Winchesteru byl Alphege ustanoven arcibiskupem v Canterburu a stal se nejvyšším představeným církve v Británii. Avšak Vikingové pokračovali v útocích a město Canterburu jim bylo zradou jednoho z vysokých církevních představitelů vydáno. Mnozí z obyvatel skončili jako otroci a za Alphegeho bylo Vikingy požádáno vykoupit. V zemi zchudlé útoky a rabováním nepřátel byl nedostatek peněz a Vikingové několikrát zvyšovali částku výkupného. Alphege nakonec odmítl, aby Vikingové stupňovali své nároky na jeho výkupné s tím, že jeho lid již bez toho žije v chudobě a velmi trpí. V neděli po Velikonocích zřejmě v oplošti Vikingové Alphegeho ubili sekýrami z volských kostí. To se stalo v roce 1012. Brzy poté opustili Británii.

SV. NIFONT NOVGORODSKÝ (SVÁTEK 4/21. 5.)

Nifont se narodil v Recku, avšak přišel do Kyjevsko-pečerské lávry, kde se stal mnichem. Po smrti Jana Novgorodského byl Nifont vybrán, aby se stal novgorodským biskupem. Na biskupa byl vysvěcen v Kyjevě v roce 1130. Protože celá oblast kolem Novgorodu byla

převážně pohanská, Nifont se rozhodl soustředit své misijní úsilí především na oblast kolem Pskova a později do oblasti kolem Laděžského jezera. V Ladoze také v roce 1153 položil základy chrámu sv. Klimenta. Situace v novgorodském knížectví se komplikovala zvolením nového vládnoucího knížete, což nebylo přijato ze strany kyjevských knížat, mezi kterými byly navíc také neshody. Biskup Nifont se přidal na stranu knížete Vsevoloda Mstislaviče a byl pak nucen odejít do vyhnanství do Pskova spolu s ním. Jště předtím, než byl poslán do vyhnanství, se však zasloužil o opravy a rozšíření chrámů v Novgorodu a o stavbu několika chrámů nových. Po smrti metropolitů Michaele Kyjevského v roce 1145 kníže Isiaslav povýšil do hodnosti kyjevského metropolitů schimonacha Klementa, avšak bez souhlasu carhradského patriarchy, který byl tehdy potřebný. Na místním sněmu Nifont s tímto postupem nesouhlasil a odmítl pak sloužit s Klementem bohoslužby a připomínat jej při bohoslužbách. Klement na oplátku nepovolil Nifontovi návrat do Novgorodu a uvěznil jej v domácím vězení v Kyjevsko-pečerské lávře. Avšak v roce 1149 byl kníže Isiaslav poražen knížetem Rchofem I. Nifont byl propuštěn z vězení a mohl se vrátit do Novgorodu. Na místo kyjevského metropolitů byl v souladu s tehdejší tradicí ruské církve carhradským patriarchou poslán metropolita Konstantin. Biskup Nifont zemřel v Kyjevě 8. dubna 1156.

SV. IGNATIJ BRIANČANINOV (SVÁTEK 13./30. 5.)

Sv. Ignatij (vlastním jménem Dimitrij Alexandrovič Briančaninov) žil v 19. století a proslavil se díky svým duchovním radám a spisům. Narodil se v roce 1807 jako syn aristokrata v Povolži. V mládí se mu dostalo skvělého vzdělání, avšak již od raného dětství se projevoval jako dítě, které vyhledávalo modlitbu a klid. Avšak jeho otec pro něho plánoval vojenskou kariéru, a tak byl ve věku 15 let poslán do školy pro vojenské inženýry v Petrohradu, na které exceloval, a dokonce si získal pozornost budoucího cara Nikolaje I. Avšak chlapec i nadále pokračoval povolání k mnišskému životu, což bylo v ruských aristokratických kruzích té doby dosti neobvyklé. Představa vojenské kariéry v něm vyvolávala pocity neštěstí a deprese. V roce 1826 velmi onemocněl, avšak i navzdory nemoci složil všechny zkoušky jako první z ročníku a vzápětí požádal o uvolnění z dalšího studia. To však zamítl sám car Nikolaj. V roce 1827 se nemoc vrátila a tentokrát byla jeho žádost o uvolnění z vojen-

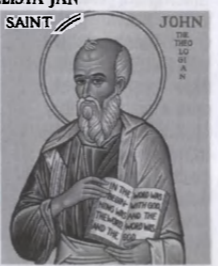

ŽIVOTY SVATÝCH

ského studia a služby přijata. V následujících čtyřech letech žil jako novic v několika monastýrech a v roce 1831 byl postřižen na mnicha a přijal jméno Ignatij (Ignác). Brzy nato mu bylo uděleno diaconské a kněžské svěcení. To vše se však dělo bez souhlasu jeho rodičů. V roce 1832 byl ustanoven představeným v monastýru ve Volodě. avšak vzhledem k pokračujícímu problému se zdravím vedly k tomu, že na tuto funkci brzy rezignoval. Na podzim v roce 1833 se stala velmi neočekávaná věc, když se car Nikolaj ptal na kdysi vynikajícího studenta vojenské akademie a dozvěděl se o jeho dalším osudu. Car Nikolaj I. následně Ignatie povolal, aby se stal archimandritou monastýru sv. Sergije, který tehdy patřil k nejdůležitějším v Petrohradu. V následujících 24 letech archimandrita Ignatij plnil své povinnosti v monastýru sv. Sergije velmi vzorně a kromě toho zde napsal většinu ze svých pozoruhodných prací. V roce 1857 se stal biskupem kavkazské a černomorské eparchie - v té době špatně zorganizované a pokrývající velmi rozsáhlou oblast. Nebylo velkým překvapením, když biskup Ignatij v důsledku špatného zdraví a náročných přesunů v rámci svoji eparchie v roce 1861 na post biskupa rezignoval. Bylo mu pak povoleno strávit posledních 6 let života v Nikolo-babajevském monastýru v kostromské eparchii, kde se věnoval psaní a korespondenci se svými duchovními dětmi. Odešel k Pánu 30. dubna 1867. Ruskou pravoslavnou církví byl svatořečen v roce 1988.

SV. APOŠTOL A EVANGELISTA JAN (SVÁTEK 21. 5/8. 6.)

Je znám také jako sv. Jan Teolog. Byl jedním z dvanácti apoštolů a je autorem evangelia, které nese jeho jméno, a také tři kanonických listů sv. Jana a biblické knihy Zjevení. Jeho hlavním svátkem je 8. květen, dále je připomínán spolu s dvanácti apoštolů 30. června (svátek Dvanácti apoštolů) a také 26. září, kdy se připomíná jeho odchod na věčnost. Jeho symbolem je orel. Sv. Jan byl synem myronosice Salomé a rybáře Zebedea. Jeho bratr Jakub byl dalším z apoštolů. V jeho evangeliu mluví o sobě jako o apoštolu, jehož Ježíš měl obzvlášť rád. Spíše než by užíval svého jména. Byl nejmladší z dvanácti apoštolů a byl Pánem obzvlášť blízký. Tato blízkost je někdy zdůrazněna také na ikonách poslední večeře, kde se sv. Jan opírá o Ježíše. Sv. Jan byl přítomen spolu se sv. Petrem a jeho bratrem sv. Jakubem také při proměnění Páně. Sv. Jan byl později poslán do vyhnanství na ostrov Patmos dsařem Domiciánem v

letech 90-95 n. l. Právě zde bylo sv. Janu dáno zjevení, které zapsal v knize Zjevení. 8. května každý rok se z jeho hrobu na ostrově Patmu zvedá prach, který léčí nemocné.

SV. PACHOMIOS (292-346) (SVÁTEK 28. 5/15. 6.)

Sv. Pachomios byl egyptský asketa a poustní otec a zakladatel eremitického mnišství v Egyptě. Je jedním z mála nebiblických světců, kteří jsou uctíváni jak orientální-pravoslavnými, tak pravoslavnými, tak také římskými katolíky, a dokonce i některými protestantskými církvemi. Pachomios se narodil polabským rodičům v Thebaidě v horním Egyptě. Získal kvalitní světské vzdělání a ve věku 20 nebo 21 let byl povolán, aby sloužil v římské armádě. Zde se setkal s křesťany a byl velmi osloven jejich láskou k bližním a rozhodl se stát se po skončení své vojenské služby křesťanem. V roce 314 byl pokřtěn a začal praktikovat asketický život. O tři roky později odešel do pouště pod vedením starce Palamóna. Podle tradice prý po deseti letech s Palamónem slyšel hlas, který mu řekl, aby založil nové mnišské společenství v poušti. Spolu s Palamónem se tam vydali a brzy nato měl Pachomios další vidění, v němž k němu přišel anděl a dal mu pravidla pro mnišský život ve společenství. To bylo důležité, protože do té doby asketi žili vešší část života v osamění jako poustevníci a nikoliv ve společenství. Pachomiovu pravidla vedla k tomu, že mniši sice žili sami ve svých kletkách, avšak pracovali společně pro společné dobro. Součástí pravidel bylo, že mniši nemohli mít soukromý majetek. Pachomios byl velmi přísný a dával každému ve společenství stejné podmínky. Mniši nesměli vlastnit své vlastní peníze a například ani nic přjmout od svých příbuzných. Dle názoru Pachomia poslušnost konaná s nadšením je před Bohem větší než půst nebo modlitba. Pachomios prožil zbytek života ve svém monastýru, vykonával mnoho zářáků a vyhnal mnoho démonů. Setrval mnoho hodin na modlitbách. Před tím, než zemřel, mu Pán zjevil budoucnost mnišství. Dle tohoto vidění budoucí mniši už nebudou tak první ve svém duchovním boji a nebudou mít tak zkoušené učitele. Pachomia toto vidění velmi rozčesmutilo, plakal a modlil se k Pánu, aby se nad minulé budoucí doby smiloval, řekly uslyšel z nebe hlas: Pachomio, pamatuj na milost Boží. Mniši v budoucnu dosáhnou odměny protože také budou trpět jeho mnišství. Do roku 348 se Pachomiovu společenství velmi rozrostlo a vcelkém 3000 mnichů, avšak byl to rok, kdy také zemřel (zřejmě na nějakou formu moru) ve věku 53 let. Mnišská pravidla sv. Pachomia měla vliv také na sv. Benedikta, který položil základy západního mnišství. Zpracoval rj.

O MODLITBĚ SRDCE V NEČEKANÝCH PODOBÁCH A HISTORICKÝCH SOUVISLOSTECH

**MODLITBA SRDCE V TVORBĚ
DAGMAR HAVLÍKOVÉ**

Vernisáž výstavy v olomouckém muzeu umění dne 7. dubna 2011 potvrdila zájem veřejnosti o tvorbu olomoucké výtvarnice Dagmar Havlíkové. A snad tím více, že nyní vystoupila s novými pracemi v tomto prostředí námětové zcela netradičními, neobvyklými. Směřovaly k prožívání modlitby, která je domovem v pravoslavné spiritualitě. Zde se nazývá „modlitbou srdce“ nebo také jinak vyjádřeno, jak se o tom dále zmíníme, „modlitbou Ježíšovou“.

Pravoslavní většinou tuto modlitbu znají z praxe hesychastů (hesychia znamená mlčení), neboť se opakuje v hlubokém, tichém soustředění, v myslí, s hlavou skloněnou k hrudi, někdy i podle rytmu úderů srdce, do něhož je mysl ponořena. Ústa mlčí, ale vnitřní hlas v tichém usebrání těla opakuje slova: „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou“ (v prodloužené formě nade mnou hršným/hršnou). Autorka, oslovena silou tohoto vyzvání Spasitelova jména z pravoslavné tradice, zvolila k jeho praktikování poněkud nezvyklý způsob: jako výtvarnice hledala způsob grafický, a to nepřetržitým řetězovitým psaním tohoto textu, skloněna nad papírem na kolenou. Z velkých archů se pak stávaly obrazy, které zaujmou pozorovatele jednak barevností, jednak, a to hlavně, vlnami napsaného. Je to asi poprvé, kdy se někdo takto odhodlal výtvarně graficky vyjadřovat tuto modlitbu hesychastů.

„Modlitba Ježíšova“ – tak je známa především z pravoslavného mnišského prostředí, avšak, přestuj jí nejen mniši a mnišky – se stává trvalým zdrojem duchovní energie věřících, kteří, ať žijí uprostřed bouřlivého světa, našli ji v sobě jako lék z duchovní léčebnice církve. Posleze pak, když „připluli k tichému Božimu přístavu“, sám „Mnonomilostivý“ i skrze ni spěchá „setřít píseň“ nasutou do lidského života... (srov. Píseň pohřebního obradu).

O MODLITBĚ SRDCE

Lze říci, že její označení jako „modlitba Ježíšova“ je název poněkud nepřesný. I když se svatě jméno Pána Ježíše v ní objevuje, nejde o modlitbu samotného Pána Ježíše, nýbrž o prosbu k němu. Pán Ježíš nás naučil modlitbě.

Otče náš (viz Matouš 6, 9), abychom se obraceli k ne-

beskému Otci, božskému prameni Osob v přesvaté Boží Trojici. Církev nás k zpěvu nebo recitaci Otčenáše vyzývá, abychom jej říkali s důvěrou, důvěrnou odvahou (církve-neslovanský „s děrnovněním“), i když, nebo právě proto, že v ní hovoříme se samým nebeským Otcem. Vedle ní je prosba „Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou“ voláním ke Spasiteli duší našich, k druhé božské Osobě Svou Božimu, který, sestoupil z nebe... a člověkem se stal. Ač byl a zůstává navždy Synem Božím, svým vtělením z Ducha svatého a Marie Panny se s námi lidmi spásitelně sblížil až do smrti na kříži a svým vzkříšením otevřel vzkříšení i nám neohodným. Stálou prosbou k němu o smilování je nám otevírána kromě svatých tajin cesta k jeho milosrdenství a lásce. Proto se tuto prosbu máme naučit tak, aby ji naše srdce mělo neustále k dispozici, proto ji máme prožívat a opakovat. Slovy „Pane, smiluj se“ se obraceli v mnoha a mnoha případech lidé k Pánu Ježíši za jeho pozemského života. I proto bychom měli tuto prosbu přesněji než modlitbou Ježíšovou nazývat modlitbou k Ježíši nebo ještě lépe „modlitbou k Pánu Ježíši Kristu“.

V JEDNODUCHÉ PODOBĚ VŠAK ZNÁME MODLITBU K PÁNU JEŽÍŠI ZE STÁLEHO MODLITEBNÍHO VYZVÁNÍ V CHRAMU!

Myslím, že si toto dobrodružné občas uvědomujeme méně. A přece tato evangelní prosba k Ježíši Kristu – „modlitba srdce“ zaznívá neustále, znovu a znovu opakována ve zpěvu našich překrásných pravoslavných obradů, které někdy vnímáme až mechanicky, tedy nevnímáme je dostatečně soustředěně.

Jen si vzpomeňme, jak její zkrácenou podobu „Hospodi, pomiluj“, tak důvěrně dlízkou a charakteristickou pro naše bohoslužby, zpíváme mechanicky jako takřka něco vedlejšího, skoro jako „vatu“ – vyplní mezi důležitějšími zpěvy.

V moderní češtině by toto starobylé „Hospodi, pomiluj“ znělo „Pane, smiluj se“, ale tu církevněslovanskou (původně staroslověnskou) podobu toho původního řeckého prosebného zvolání „Kyrie, eleison“ z vážných důvodů ponechali překladatelé našich českých liturgických textů beze změny tak, jak si ji osvojili naši předkové z úst sva-

CÍRKEV A SPOLEČNOST

tých Cyrila a Metoděje. I v naší moderní české řeči dobře rozumíme tuto prosbu.

Už jsme si připomněli, že prosbu „Pane, smiluj se“ nacházíme v evangeliích na různých místech a v různých situacích i variantách. I kratší verze této prosby k Pánu Ježíši prozrazuje a prosvětluje od doby Spasitelova pozemského působení vztah lidí k Bohu skrze Spasitele Krista, takže proniká do celých dějin církve. Tato modlitba také poznamenala potom celý další liturgický církevní život ve všech pokoleních pravoslavných křesťanů. Již v prvotních dobách z východní liturgické tradice byli řeckým „Kyrie, eleison“ osloveni i křesťané na Západě, kde vládl jazyk latinský, a řecká forma tam zůstala i přes celý středověk až dodnes, třebaže se římská církevní organizace od pravoslavné odtrhla a pravoslavné víře se vzdálila.

Když nám v 9. století přinesli křesťanskou víru svatí bratři Konstantin – Cyril s Metodějem, přeložili z řečtiny slovo Kyrie /Pane/ do staroslověnských výrazů GOSPODI a slovo eleison staroslověnským POMILUJ /Smiluj se/. Tak u pravoslavných Slovanů, a takřka beze změny, přecházela tato prosba přes generace věřících až do našich dnů. Slovy „Hospodi, pomiluj“ (G vyslovujeme nyní jako H) odpovídáme na většinu diakonských nebo kněžských proseb, zaznívajících od oltáře. Opakujeme je buď jednou (v malé nebo velké ektenii), nebo třikrát (v ektenii vroucí) nebo v jiných souvislostech i vícenásobně, v některých případech až čtyřicetkrát. Také slovo GOSPOD se nám pozoruhodným způsobem zachovalo v českém tvaru

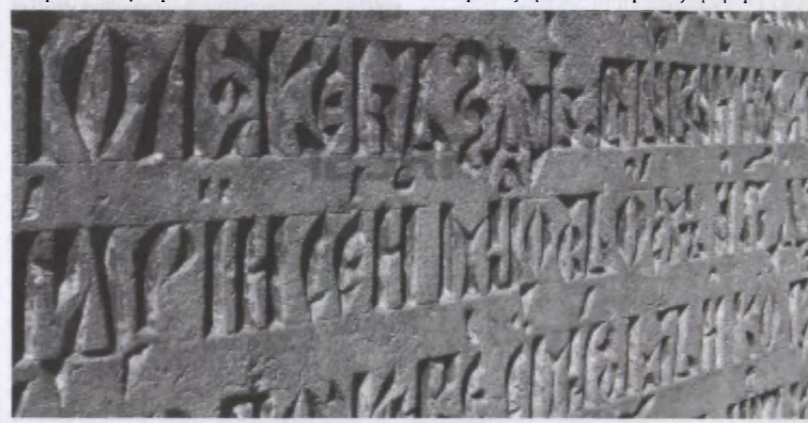
HOSPODIN dodnes.

PROSBA K JEŽÍŠI KRISTU PROLÍNA NAŠE ČESKÉ DUCHOVNÍ DĚJINY

Těchto souvislostí v našem jazyce si byl dobře vědom obnovitel českého pravoslavní svatý vladyka Gorazd. On se rozhodl ponechat tradiční GOSPODI, POMILUJ, respektive HOSPODI, POMILUJ i v novém českém překladu svaté liturgie do češtiny. Vložil je do Lidového sborníku modliteb a zpěvů pravoslavné církve (1933), nehlédě na posměch neznalců nebo škodolibých nepřátel svatého pravoslavní. (Na podobné posměšky si vzpomínám z dob svého mládí.)

Tato historizující zvláštnost v české pravoslavné bohoslužbě nás ovšem k něčemu zavazuje a také sblíží se všemi pravoslavnými věřícími Slovanů – Bulhary, Srby, Rusy, Ukrajinci atd. (i pojmíštěli Chorvati, kteří, pokud si v nepatrném množství a na několika místech ostrova Krku zachovali původní obřady a liturgický jazyk staroslověnský, znají Gospe, pomiluj! (Použil je i skladatel Leoš Janáček, třebaž byl vychován v římském ovzduší, ve své „Glagolské mši“.)

Vladyka sv. Gorazd zdánlivou zvláštnost uvedl do novodobého českého pravoslavného liturgického jazyka a praxe, protože byl i znamenitým znalcem našich národních duchovních dějin; čerpal z nich v mnoha směrech orientaci. Znal nejstarší českou duchovní píseň: „Hospodine, pomiluj ny, Jezu Kriste, pomiluj ny, ty Spase všeho

CÍRKEV A SPOLEČNOST

mira, spasi ny i uslyšiz. Hospodine, hlasy naše. Daj nám všem, Hospodine, žizni i mir v naši zemi! Krlěš, Krlěš, Krlěš! Tento text nejenže v písňové formě evokuje naši prastarou modlitbu k Ježíši Kristu, ale zachoval nám v tom staročeském znění také celou řadu slov staroslověnských, tedy původně cyrilometodějských, a to přese veškerou nepříteli doby a nenávisť, s jakou odpůrci ničili pravoslavní a jeho památky u nás. Písňový dovětek „Krlěš, Krlěš, Krlěš!“, který na konci této písně přidávali naši čeští předkové, není nic jiného, nežli zkrácené a trochu zkomolené původní řecké „Kyrie, eleison“ čili zase „Hospodi, pomiluj“. Je možné, že slovanskou podobu této prosby „Gospodi, pomiluj“ už asi naši předkové v době, kdy tu píseň někdo zapsal, nesměli zpívat, protože však řecké „Kyrie, eleison“ bylo známo i v římském ritu, nemohli odpůrci církevní slovanštiny proti tomu nic namítat.

Dvětečesko sborniku modliteb a zpěvů pravoslavné církve sv. Václava Gorazd neváhal zařadit do tohoto díla i další starou českou duchovní píseň, a to chorál svatováclavský. Učinil to i přesto, že se tvrdilo, že svatý Václav byl latinské orientace a že se poddané podřizoval Němcům. Znací slovanského písemnictví však věděli, jak vroucně byli svatý Václav i jeho babička svatá Ludmila brzy po jejich mučednické smrti ctěni na Rusi, kde také v pravoslavném literárním prostředí vznikly o těchto nejstarších slovanských mučednických první psané památky a započala k nim liturgická účta, a byl si jist – což je ostatně potvrzováno mnohými historiky – že tyto naši první domáci světci se hlásili k tradicím východním, cyrilometodějským, čili pravoslavným. V chorálu svatováclavském je obsažena vroucná prosba, aby Bůh nedal zabýnout „nám ni budoucím“, a na konci každé jeho sloky zaznívá „Krlěš, eleison“, což je zase neklamný ohlas naší modlitby.

Když císař Karel IV. dal světit pražskou katedrálu svatého Víta, která měla být podle jeho názoru centrem obnovené říše římské, zpívali římsští klerici přítom „Te Deum laudamus“ („Tebe Bože chválíme“ – latinský hymnus svatého Ambrosia Milánského), ale prostý lid zpíval svoje „Kyrie, eleison“.

Karel IV. ještě jako markrabě moravský, pátral po svých českých kořenech a objevil, že jsou duchovně slovanské, ba duchovně cyrilometodějské, a požádal římského papeže o dovolení zřítit v českém království několik monastýrů se slovanskou bohoslužbou. Byl zde cíl unionistický – získat pravoslavné, kteří jsou věrní původním tradicím, pro jejich vlastní hodnoty. Papež s tímto cílem povolil tuto metodu. Dovolil v Čechách takový klášter jen jeden, a to Emauz v Praze, zvaný Na

Dagmar Havlíčková. Modlitba srdce

Slovanech. Karel mu věnoval vzácný kodex evangelia, sepsaného jazykem slovanským, písmem hláholským i cyrilským. Karel žádost o povolení vícera takových míst zdůvodňoval existencí množství „schismatických a nevěřících“ (tak tehdy nazývali pravoslavné) v českém království. I když byla tato žádost motivovaná uniatsky (Karel tady předtím pozdější metodu Říma), v Praze oficiálně začala zase znít naše starobylá modlitba srdce jako kdysi na Velké Moravě, jako u svatých Ludmily a sv. Václava nebo u sv. Prokopa na Sázavě. K slovanskému klášteru tihli věrní Čechové, kterým nebylo hostejné, jak bylo pravoslavní u nás potíráno, cítili možnost žít zde duchovně podle hlasu svého srdce a v jazyce vlastním. Husité později onen vzácný kodex poslali do Cařihradu, když se snažili navázat s pravoslavnými těsné spojení ve víře.

Toto je jen několik reminiscencí na živou pravoslavnou spiritualitu v minulosti našeho národa. Modlitební tradice založená na vzývání jména Spasitele Krista a vycházející z evangelia a prvoří církevnosti, a proto nedovoluje, aby tyto hodnoty upadly trvale do zapomnění. Díky silé, jakou modlitba srdce působí, objevuje se její účinek, zdánlivě zcela nečekané, jak v historických proudech, tak v lidsky individuálně motivovaných souvislostech.

Prot. Pavel Alš

Je zcela běžnou a ve svobodné společnosti očekávanou praxí, že se křesťané vyslovují k různým otázkám doby. Velkou většinou teologů ve světě odmítána je například eutanázie a jako poměrně složitý etický problém je teolog, zákonodárci i lékaři viděna problematika umělého početí dítěte. Jako etický problém, který často vyvolává vášnivé diskuse a střety, je vřimáno ukončení nenarozeného života dítěte, jež teologická tradice vnímá a odsuzuje jako vraždu, avšak moderní sekularizovaná společnost bez sankce umožňuje. Ostré výměny názorů jsou mezi křesťany vedeny i k problematice partnerství osob stejného pohlaví. Část křesťanů se kategoricky odmítavě vyslovuje k anti-koncepci – a to i v zemích a regionech postizčených pandemií AIDS a katastrofálním nedostatkem přírodních zdrojů pro prudce narůstající počet obyvatel.

K posláni a svědectví křesťanů, kteří mají být „světlem světa“ a „solí země“, zkrátka vždy patřilo to, že se k určitým věcem vyslovují a dovolují si „nad světem vynášet etické a morální soudy, jež někdy bývají v ostrém kontrastu s tím, co soudobá společnost a její morálka považuje za normální, přijatelné anebo možné.

Problém, který v posledních letech ustoupil zejména v postkomunistických zemích do pozadí (zřejmě v důsledku konce tzv. studené války), avšak nadále vyvolává kromě otázek ekonomických, politických a mocenských také některé otázky etické, je využití jaderné energie.

„A BUDETE JAKO BOHOVÉ...“ O JÁDRU JINAK

Diskuse na toto téma je po 25 letech po Černobylu a také po nedávné havárii ve Fukušimě v Japonsku žádoucí a potřebná zejména v těch zemích, kde politické reprezentace a oficiální propaganda reprezentující zájmy mocných energetických monopolů diskuse o jaderné energetice nepřipouští a před občany rizika využití jaderné energie bagatelizuje, případně využití jaderné energie do nebe vychvaluje a popírá otázky které před jadernou energetikou (i naadále!) stojí. Rizika a některé závažné otázky spojené s jadernou energetikou se totiž navzdory opakovaným příslibům vědců a také miliardám dolarů a eur věnovaným z celospolečenských zdrojů na výzkum jaderné technologie doposud vyřešit nepodařilo, o čemž svědčí na straně jedné ta nejpřísnější bezpečnostní opatření, na druhé straně vysoký stupeň utajení, jež je s jadernými zařízeními i nadále nerozlučně spjata. Již z těchto důvodů tudíž o „bezpečnosti“ či „bezrizikosti“ jaderné technologie nemůže být řeč.

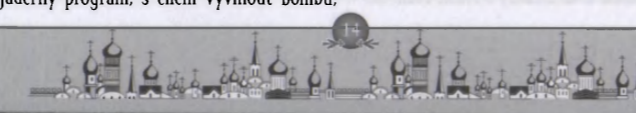
JADERNÁ ENERGIE VČERA A DNES

Jaderná energie je energie, která existuje a uvolňuje se z jaderných reakcí v atomovém jádře. Bývá proto někdy označována také jako energie atomová. Samotná technologie a její využití má svůj původ ve vojenském výzkumu. Během 2. světové války se totiž v řadě zemí rozběhl jaderný program, s cílem vyvinout bombu,

kteřá by definitivně rozhodla výsledek války. K jejímu vytvoření se tehdy velmi přiblížilo také hitlerovské Německo, avšak jaderná bomba byla nakonec (zřejmě Božím řízením a také „naštěstí“ pro svět) nakonec vyvinuta ve Spojených státech v rámci vojenského projektu Manhattan, který probíhal v laboratořích v Los Alamos pod vedením Roberta Jacoba Oppenheimera a za účasti Alberta Einsteina, a čestných dalších špičkových vědců té doby. Výsledkem projektu byl první pokusný jaderný výbuch, který proběhl 16. července 1945 v poušti White Sands poblíž města Alamogordo,

Atomová bomba „Little Boy“

EKOLOGIE

Další vyrobené bomby Little Boy a Fat Man byly o několik týdnů později svrženy z bombardérů B-29 na japonská města Hirošimu a Nagasaki. Obě pumy zabily okamžitě zhruba 130 000 lidí a fakticky definitivně rozhodly výsledek 2. sv. války. Dalších 100 000 Japonců pak umíralo na následky radioaktivního ozáření v dalších letech...

Druhou atomovou mocností se v roce 1949 stal Sovětský svaz výbuchem zařízení označovaného na Západě jako Joe 1. Toto zařízení byla okopírovaná americká implozivní plutoniová bomba, jejíž plány SSSR tehdy získal díky špiónáži jaderného fyzika Klause Fuchse, který se v USA podílel na projektu Manhattan. Další vývoj sovětských jaderných zbraní vedl akademik Igor Kurčatov a také akademik a pozdější disident a mírový aktivista Andrej Sacharov. Sovětský svaz později také otestoval největší jadernou bombu na zemi, která nesla jméno Car-bomba (rusky: Царь-бомба). Tlaková vlna jejího pokusného výbuchu byla měřitelná ještě při třetím oběhu kolem Země...

V průběhu druhé poloviny 20. století se jadernou zbraň podařilo získat ještě Velké Británii, Francii, Číně, Indii a Pákistánu. Severní Korea se k vlastnictví jaderných zbraní přiznala 10. února 2005. Izrael pravděpodobně jaderné zbraně vlastní, avšak oficiálně to nepřiznal. O výrobu jaderné zbraně se v minulosti pokoušely i další státy. Některé státy východní Evropy získaly následkem rozpadu Sovětského svazu jaderné zbraně, ty však předaly Rusku. Nedávno média infor-

movala dokonce o tom, že jadernou bombou v současnosti zřejmě disponuje také islamistická organizace Al-Kajda, která ji údajně ukrývá někde v Evropě...

Nechme však kořený jaderné energie stranou a podívejme se na tzv. mírové využití jaderné energie, o kterém se v zemích, jako jsou ČR nebo Slovensko, většinou nepochybuje, zatímco elektrárny slunečné, větrné a vodní jsou v těchto dvou hustě osídlených středoevropských zemích prezentovány většinou negativně. Vědci si totiž brzy po prvních pokusech s jádrem uvědomili, že prostřednictvím speciálních zařízení je možné docílit tzv. řízené jaderné reakce a že by bylo možné využít obrovskou energii, která se štěpením atomových jader uvolňuje, k mírovým účelům. Přishušné technické a ekonomické odvětví dostalo název jaderná energetika a v současnosti k pohonu turbín v jaderných elektrárnách průmyslově využívá štěpné reakce uranu nebo plutonia.

K výrobě elektřiny byl jaderný reaktor poprvé využit v roce 1951 ve výzkumné stanici EBR-1 poblíž Arca (Idaho) v USA. Za první jadernou elektrárnu pak bývá označována elektrárna spuštěná v městě Obninsk v So-

Prípad Art Project Ivanova

EKOLOGIE

větším svazu postavená v roce 1954. Za první skutečně komerční elektrárnu je považována až elektrárna Calder Hall, kterou postavili ve Velké Británii.

U jaderných elektráren se však v zásadě jedná o elektrárny tepelné. Při tzv. řízené jaderné reakci se totiž uvolňuje obrovské množství tepla, které odpařuje obrovské množství vody. Pára pak pohná obrovské turbíny a generátory podobné těm, jaké se používají v tepelných elektrárnách spalujících uhlí či zemní plyn.

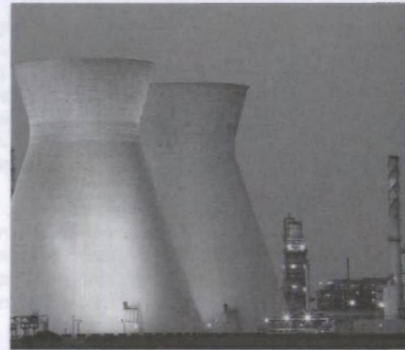
JADERNÉ OTAZNÍKY

Většina obyvatel České republiky a Slovenska se stává za využití jaderné energie a výstavbu jaderných elektráren vítá. Není však zcela jasné, zda si lidé (opakovaně ujišťování o výhodách jaderné energie politiky a tzv. mainstreamovými médii) uvědomují, o co se v případě jaderné energie jedná a jaká jsou skutečná – tj. nikoliv hypotetická – rizika této technologie, pomineme-li riziko lidského selhání (Cernobyl), riziko zemětřesení (Fukushima) anebo riziko technické poruchy (Three Mile Island, Jaslovské Bohuslavice a další) a také třeba riziko případného cíleného útoku na jaderné zařízení.

RIZIKA TĚŽBY URANU

Je málo připomínanou skutečností, že těžba radioaktivního uranu je podobně jako jakákoliv další manipulace s radioaktivním materiálem spojena s vážnými zdravotními riziky. Oblasti a místa, kde se těží uran,

statisticky předčí zbytek světa ve výskytu řady forem rakoviny a ve výskytu specifických zdravotních potíží obyvatel. Relativně „málo radioaktivní“ radon, s nímž se ve stopových množstvích, avšak trvale setkávají obyvatelé na mnoha místech České republiky má i zde řadu negativních zdravotních dopadů a zkracuje život lidí. Jak potvrzují statistiky z míst, kde se uranová ruda těží, zdravotní následky bývají mnohem závažnější a věk lidí se krátí, pokud se uranová ruda někde cíleně těží a na zemský povrch se dostávají stovky a tisíce tun „radioaktivní“ hlíny. Radioaktivní hornina je totiž na těchto místech často deštěm splavována do spodních a povrchových vod a radioaktivní prvky se postupně mohou dostat také do potravinového řetězce. Následně se ukládají v tělech lidí a působí jim závažná onemocnění, která někdy končí předčasnou smrtí. Tyto již před desítkami lety popsané skutečnosti jsou důvodem k tomu, že ekologové jsou nanejvýš opatrní třeba v případě navrhovaného opětovného otevření jaderných dolů v ČR a na Slovensku, i když by se to mohlo jevit na první pohled jako „velmi ekonomické“ ve světle stoupajících cen a faktického nedostatku kvalitního uranu, jehož zásoby jsou v současnosti odhadovány pouze na několik desetiletí.

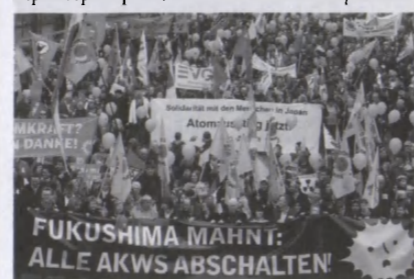
A RIZIKA JEHO NEDOSTATKU

Většina lidí v České republice bere jako samozřejmost, že koncentrovaného radioaktivního materiálu vhodného na obohacování a výrobu paliva pro jaderné elektrárny je ve světě dostatek. Skutečnost je však taková, že uranu, který by se hodil na další obohacování a na výrobu palivových článků pro jaderné reaktory, je v přírodě poměrně málo a vědecké odhady mluví v této

EKOLOGIE

souvislosti o zásobách pouze na dalších 40-45 let, za předpokladu, že spotřeba uranu nebude ve světě rapidně stoupat. Ty, kdo se o problematiku zajímají, proto nepřekvapila zpráva, že značná část atomových elekt-

rátěn v současnosti využívá štěpný materiál z demonstrováných jaderných zbraní z období studené války. V důsledku omezenosti a vyčerpání zásob dochází také v případě uranu (podobně jako v případě fosilních energetických zdrojů) k prudkému zvýšení cen a to se děje i v řádu několika stovek procent v průběhu jednoho dvou let.

Dalším v českých i slovenských médiích zamlčovaným problémem je skutečnost, že počet zemí, které si mohou dovolit uranovou rudu těžit a vyvážet, se dá dnes spočítat na prstech dvou rukou a ne vždy se jedná (podobně jako v případě ropných velmocí) o standardní demokracie. Obohacené jaderné palivo se třeba do České republiky dováží z Ruska, avšak má svůj původ (podobně jako palivo využívané ve většině ruských jaderných reaktorů) v uranových dolech v Kazachstánu. Průmyslové a demokratické země se tak (podobně jako

ve vztazích k ropným velmocím) dostávají do pozice „závislého“ a tudíž slabšího partnera. Vědci samozřejmě velmi rádi mluví již několik desetiletí o „nevýčerpateľných“ a teoreticky „neomezených“ zásobách jaderného materiálu rozptýleného ve vodách moří a oceánů a v některých horninách a požadují další stamilióny dolarů a eur na další výzkumy a na další a opakované slibované „již průlomové“ a samozřejmě „bezpečné“ jaderné technologie z veřejných zdrojů, avšak datum průlomových řešení se ztrácí v neohlednu – využitím Thoria počínaje a jadernou fúzí konče...“

CO S RADIOAKTIVNÍM ODPADEM?

Problematika ukládání a skladování radioaktivního odpadu je patrně nejnámějším problémem, o kterém se víceméně otevřeně mluví i u nás a vlády slibují „hory doly“ těm obcím a městům, které skladování jaderného odpadu dlouhodobě povolí ve svém katastru. Je totiž smutnou skutečností, že vyhořelé palivo z jaderné elektrárny si poměrně dlouhou dobu po svém „energe-

tickém využití“ zachovává svoji zdraví a životu nebezpečnou radioaktivitu – a že tato „poměrně dlouhá doba“ je u části vyhořelého paliva odhadována na čas delší než 100 000(!) let.

Jaderný reaktor během svoji životnosti navíc většínou vyprodukuje také několik stovek tisíc litrů velmi radioaktivní vody.

Samotné definitivní uzavření a následná recyklace, či dokonce „ekologická likvidace“ jaderné elektrárny se pak jeví jako mnohem složitější a zejména dražší „oříšek“, než se původně počítalo a myslelo. Není proto divu, že třeba Slovensko se brání odstavení Jaslavských Bohunic všemi možnými prostředky, i když se k tomuto kroku při svém vstupu do EU zavázalo.

A to nemluvíme o případech, kdy jako v případě ha-

EKOLOGIE

váří v Černobylu nebo Fukusimě není po měsících, a dokonce ani po letech úsilí „vyřešeno“ takřka nic a nadále hrozí, že se pokračující reakce projeví zvýšeným únikem radiace do okolí a způsobí nepředvídatelné poškození zdraví a života tisíců lidí.

Velkým a drahým problémem jsou u vyhořelého paliva také vyhovující kontejnery. Všechny materiály, (včetně měděných trub 5 m dlouhých a 1 m tlustých) totiž vlivem radiace v průběhu let a tisíciletí degradují a rozpadají se na prach.

I když na zeměkouli existuje několik míst, která slibují geologickou stabilitu (jedná se většinou o horniny staré až 1,5 mld. let), zůstává otázkou, jak na dlouhá tisíciletí uložit bezpečně především před šílennými vůdci a geniálními teroristy, kteří se bohužel čas od času v historii lidstva vyskytují.

ZÁVĚREM

Některé myšlenky týkající se jaderné energie zde tlumočené představují pohled z „druhé strany“, tj. pohled člověka, který k jaderné energii a jaderné energetice ani po soustavné přesvědčovací a propagační kampani ze strany českých (a i slovenských) politiků a médií důvěru nemá.

Jaderná energie totiž svojí obrovskou koncentrací a silou svádí lidi a zejména jejich politické představitele k pocitu pýchy, všemocnosti a všemohoucnosti.

Závažné a v podstatě nevratné dopady radiace na velké stvoření v případě havárií jaderných zařízení pak ukazují, že zastánci jaderné energie zdůrazňující její ekonomičnost názor a argumentaci teologů, etiků a všech, kdo chtějí chránit Boží stvoření, slyšet potřebují.

Jakkoliv jsou čeští i slovenští občané nadále ujišťováni o „zvládnutí“ a „bezproblémovosti“ jaderné technologie, samotná skutečnost, že „řízení“ zastavení štěpné reakce v Temelíně trvá týden a že její uspokojivé utlumení ve Fukusimě trvalo měsíc, je myslím znepokojující. Stejně jako informace, že ani 25 let po výbuchu v Černobylu se stav v tamější vyklizené zóně příliš nezlepšil a sarkofág, jehož vybudování tehdy stálo životy tisíců lidí, dnes již nefunkční „odstavená“ a „zajištěná“ černobylská elektrárna tužď i nadále ohrožuje své okolí.

Záměrně jsem se v tomto článku vyhnul tragickým příběhům lidí postižených nemocí z ozáření, a neuvěd jsem dokonce ani příběh šílenství jedné běloruské maminky, s níž jsem se setkal, který začal pomalým umíráním takřka „před očima“ jejich dvou nezletilých

Ikona „Černobylský Spasitel“ z chrámu sv. Eliáše v Černobylu

děti, které se tenkrát před 25 lety náhodou octly na návštěvě u babičky v nejvíce postižené části Běloruska... Myslím, že čtenáři Hlasu pravoslavi, z nichž mnozí se modlí za oběti havárie v Černobylu i za evakuované Japonce, mají právo také znát jiný než „oficiální“ názor na jadernou energetiku.

Dovolují si nakonec troufale vyslovit zbožné přání, aby se ti, kdo dnes rozhodují o naší společné budoucnosti, odhodlali k hlubší reflexi zde nastíněných problémů, které tak jako řada jiných velmi souvisí jak s problematikou našeho „energetického“ a „všobecného“ blahobytu, tak také s problematikou ochrany života na zemi, jako vzácného Božího daru.

Roman Juriga

*Podle statistických údajů náklady na výzkum a vývoj jaderné energie v zemích EU tvoří v současnosti desetinašobek nákladů na vývoj a výzkum všech obnovitelných zdrojů energie dobru-mady - tj. desetinašobek celkových prostředků, které jsou vynakládány na výzkum solární, větrné, vodní a geotermální energie a energie biomasy.

RECENZE

ACHILEAS, ACHIL, NEBO ... NIC

Preklad řeckého romanu Konstantina Kokossise vyšel letos v nakladatelství Rula ve Zlatých Horách.

Je skoro nemožné, aby byla popsána všechna utrpení tisíců osob, které musely opustit své domovy a ne-dobrovolně odejít do cizí země, jež se jim stala dru-hou vlastí, jen proto, aby si uchránily své životy. Jejich první vlast, i když k nim byla nemilosrdná, se jim však nikdy nestala lhostejnou. Ažkoliv se k nim zachovala zvláštně, nosily ji stále v srdci. Každá Odyssea jednou skončí. Jen zážitky a strasti zůstaly v paměti žijících jako svědci totálního bytí, aby daly podobu novému sdělení, které by připomínalo starověké tragédie o krvavém boji jednoho národa, který se tak lehce nad-chne a stejně rychle zapomíná. Kéž dá Bůh po-zehnaní, aby se tento bolestný cyklus jednou konečně

navěky uzavřel.

Román vznikl na základě pří-bližně 20 svědec-tví, vyprávění politických emi-grantů, kteří ke konci občanské války odešli ze severního Řecka. Jejich Odyssea je zavedla do ten-dejšího Českoslo-venska padesá-tých let. Všichni byli pravoslav-ného vyznání, vychováni v hluboké neformální zbož-nosti. Církev však měli zakázanou a jen tajně navazovali společenství s našimi pravoslavnými du-chovními a věřícími.

Autor románu je velvyslancem v České republice. Velmi dobře se seznámil se životními osudy řeckých emigrantů a v působivé formě podal nadčasové svědec-tví o lidech, kteří museli opustit svoji rodnou zemi.

Vladka Kryštof se zúčastnil 16. dubna t. r. auto-rského čtení tohoto románu uskutečněného v rámci 21. ročníku Festivalu spisovatelů Praha a poděkoval panu velvyslanci Konstantinu Kokossisovi za jeho hluboce lid-ské dílo a vyjádřil též obdiv S. Joanidisovi za skvělý pře-klad do češtiny.

Na ukázkou uvádíme citaci dvou vět z románu jako doporučení k jeho přečtení:

„Láska je velká věc už jako slovo. Bývá obsažena v srdci a projevuje se otevřenou náručí.“

Metropolita Kryštof a Velvyslanec Konstantin Kokossis

Metropolita Kryštof

NOVÝ PRAVOSLAVNÝ MANUÁL PRO SOCIÁLNÍ PRÁCI V USA

Na začátku cesty k manuálu pro pomoc „sousedům v nouzi, vězňům, ženám s rizikovým těhotenstvím a pro připravenost farnosti na neočekávané události“, který vydala Pravoslavná církev v Americe, stála možnost pandemie ptáčí chřipky a rozšíření viru H1N1 v americkém státě Oregon v roce 2009.

Kniha nakonec vyšla až letos a je praktickou odповědí církve na reálné i možné krizové situace. Popisuje detailní plány farnosti a církevních organizací pro pomoc lidem v případě katastrofických událostí a snaží se motivovat členy církve ke zvládnutí

a vzdělávacím programům pro nejhudší obyvatele města, na které se místní duchovní s několika věřícími soustředil. Sociální a vzdělávací programy nejenom, že řadě lidí pomohly, ale také vytvořily skupinu dalších lidí schopných dále pomáhat dalším lidem v nouzi.

krizových situací a k pomoci ostatním. Část manuálu se soustřeďuje na práci s lidmi v nouzi, již se zabývá oddíl knihy napsaný „Mise v amerických městech“, a je zde popsán rozvoj farnosti v americkém městě Columbus, která se rozrostla právě díky sociálním

Část knihy pak přibližuje programy na pomoc vězňům na Floridě, které rozvinula církevní organizace „Bratrstvo sv. Serafima“. Poslední část manuálu napsaná slovy „Život rodiny“ přibližuje pomoc, kterou nabízí církevní organizace „Žoe pro život“ matkám s rizikovým těhotenstvím a těm matkám, které z rí-

ZPRÁVY ZE SVĚTA

zných příčin uvažují o přerušení těhotenství. Manuál vydalo oddělení pro křesťanskou službu a humanitární pomoc Pravoslavné církve v Americe.
dle www.ooca.org zpracoval Roman Juriga

VZPOMÍNKA NA OBĚTI HAVARIE V ČERNOBYLI

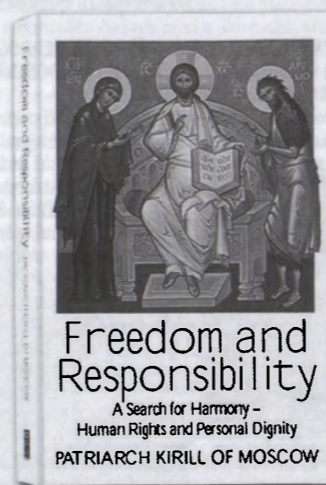
Dne 26. dubna Jeho Svatost patriarcha Kirill moskevský a vši Rusi a Jeho Blaženost metropolita Vladimír kyjevský a celé Ukrajiny přijeli do černobylského chrámu sv. Eliáše, který je jediným otevřeným chrámem v evakuované zóně u černobylské jaderné elektrárny. Při vchodu do chrámu byli hierarchové uvítáni prezidenty Ukrajiny a Ruska Viktorom Janukovičem a Dimitrijem Meveděvem. Ve svém projevu ke shromážděným patriarcha zdůraznil, že chrám sv. Eliáše je důležitým symbolem vítězství nad neštěstím a památkou těch, kdo s nasazením vlastních životů pomáhali při likvidaci černobylské havárie. Moskevský patriarcha věnoval chrámu sv. Eliáše zvony, které také posvětil, a ve svém projevu zdůraznil skutečnost, že neštěstí v Černobylu dodnes spojuje lid Ukrajiny, Ruska a Běloruska. Vzpomínka na oběti černobylské jaderné havárie pak pokračovala panchidou za všechny zeměle záchranáře u památníku prvích obětí jaderné katastrofy.

Chrám sv. Eliáše se poprvé v kronikách zmiňuje v 16. stol. Od svého založení byl několikrát zbořen a několikrát znovu postaven, po havárii v dubnu 1986 byl chrám uzavřen, avšak v roce 1994 byl znovu otevřen na žádost zaměstnanců jaderné elektrárny. Ikona Černobylského Spasitele, jejíž reprodukci přinášíme na str. 16, byla napsána na památku obětí a k uzdravení těch, kdo přežili.

PREZENTACE KNIHY PATRIARCHY KIRILLA V LONDÝNĚ

Prezentace knihy patriarchy Kirilla „Svoboda a odpovědnost – Hledání harmonie, lidských práv a osobní důstojnosti“ v anglickém překladu se odehrála 11. dubna 2011 na Londýnském mezinárodním knižním veletrhu. Prezentace knihy se účastnily významné osobnosti pravoslavné a anglikánské církve a zástupci vydavatelství Darton, Longman & Todd, které knihu vydalo. Současný nejvyšší představitel Ruské pravoslavné církve toto rozsahem nevelké.

avšak svým obsahem pozoruhodné dílo napsal ještě, když byl patriarchou Alexijem pověřen řídit oddělení vnějších vztahů Ruské pravoslavné církve. Dílo, které bylo přeloženo a vydáno již v osmi jazycích, se zabývá základními problémy lidského života a ty se snaží vidět v kontextu nikoliv pouze pravoslavné církve, ale v kontextu celé současné lidské společnosti. Dle slov metropolity Hilariona, který knihu představil, patriarcha vyjadřuje oficiální stanoviska Ruské pravoslavné církve k problémům, které před člověka kladé současný svět, a nebojí se pojmenovat velmi akutní problémy ve svých stanoviscích a knihách. Jeho hluboký vlned do moderních problémů lidstva a schopnost přijmout problémy každodenního života.

ZPRÁVY ZE SVĚTA

včetně problémů věřících, kteří žijí v sekularizované společnosti, přitahuje pozornost veřejnosti..." Anglický londýnský biskup Richard Chartres, který mluvil na prezentaci po biskupu Hilarionovi (a jehož kázání si mohli nedávno poslechnout v průběhu královského sňatku prince Williama a Kate Middletonové lidé po celém světě), v souvislosti s knihou vyzvedl originalitu myšlenek patriarchy a jeho schopnost shrnout šíři aktuálních a pro celý křesťanský svět závažných otázek.

Dle DECR Communication Service a www.mospat.ru zpracoval rj.

TURECKÝ MINISTERSKÝ PŘESED A ERDOGAN UČINIL MIMOŘÁDNÝ KROK PRO BUDOUCNOST EKUMENICKÉHO PATRIARCHÁTU

Mluví ekumenického patriarchátu o. Dositheos Anagnostopoulos deníku Sun řekl, že turecký ministerský předseda Recep Tayyip Erdoğan vlastně zachránil budoucnost patriarchátu

na území Turecka tím, že v roce 2009 nabídl turecké občanství jeho arcibiskupům. V interview pro deník Star daily Anagnostopoulos řekl, že se tenkrát jednalo o 12 arcibiskupů, z nichž většina je již v pokročilejším věku, a aby se mohli stát řádnými a volitelnými členy patriarchátu, bylo zapotřebí, aby se stali tureckými občany. Volba ekumenického patriarchy z relativně mladých arcibiskupů, kteří byli tureckými občany, se jevila v případě úmrtí I. V. Bartoloměje jako málo pravděpodobná. Toto nebezpečí bylo zažehnáno, protože členům posvátného

synodu cařihradské církve turecký ministerský předseda přislíbil turecké občanství, pokud o něj požádají. O. Anagnostopoulos pokládá tento příslib „za nejpozitivnější moment svého života“. Po Erdoganově příslibu požádalo o turecké občanství 27 z 35 arcibiskupů z ciziny. Třinácti z nich již bylo turecké občanství uděleno. V roce 2010 totiž televizní stanice CNN přinesla zprávu, že J. V. Bartoloměj může být posledním ekumenickým patriarchou sídlícím v Konstantinopolu (dnešním Istanbulu), pokud se přístup turecké vlády nezmění. Dle otce Anagnostopoulosa toto však již díky vstřícnosti tureckého ministerského předsedy nehroží.

Mluví patriarchátu také řekl, že Erdoğan a jeho zástupce Bülent Arınç byli prvními politickými zástupci Turecka, kteří vyjádřili přání, aby se opět otevřel zavřený řecký pravoslavný seminář. Seminář na ostrově Chalki byl uzavřen v roce 1971 a jeho opětovné otevření je velmi důležité pro další přípravu duchovních pro všechny věřící cařihradského patriarchátu. Dle slov o. Anagnostopoulosa: „Některí lidé v Turecku argumentují tím, že pravoslavných Řeků v Turecku je pouze kolem 2500 a nepotřebují vzdělané duchovní pro tak málo lidí. Říkají, že si můžeme „importovat“ duchovní ze zahraničí. Tito lidé by měli vědět, že řecký pravoslavný patriarchát je nejpřednější mezi pravoslavnými, a proto má také titul ekumenický. Máme věřící také mimo Istanbul, v Severní a Jižní Americe, v některých částech Evropy v Hongkongu, Austrálii a na Novém Zélandu. Kněží a arcibiskupové jsou ustanovováni našim patriarchou a pro jejich ustanovení je nutné, aby měli ukončené odpovídající vzdělání.“ Mluví dále v rozhovoru vyvrátil obavy, že znovuotevření školy je porušením smlouvy z Lausanne a že by tento akt v negativním smyslu znamenal posílení tzv. ducha byzantinismu v Turecku.“ Dle slov o. Anagnostopoulosa: „Některí se obávají, že by bylo proti principům Turecké republiky, pokud by se patriarchát stal silnou mezinárodní institucí. To je omyl. Turecká republika má sekulární charakter. Každá náboženská skupina má právo pokračovat ve svých aktivitách, pokud se neplete do politiky...“ Jed je jasné, že uzavření semináře na Chalki nebylo legální. Osobně věřím, že se jednalo pouze o jednu z karet, s nimiž se hrálo o otázku Kypru, a tak došlo k jeho uzavření.“ dodal.

Dle zahraničních materiálů zpracoval rj.

SETKÁNÍ S EKUMENICKÝM PATRIARCHOU BARTOLOMĚJEM I.

Metropolita Kryštof se při své návštěvě Turecka setkal v sobotu 4. dubna t. r. s ekumenickým konstantinopolským patriarchou Bartolomějem.

Patriarcha jej přijal spolu s kancléřem mitr. prot. Mgr. Josefem Hauzarem ve Fanaru. Hlavním tématem rozhovoru byla příprava oslav 1150. výročí příchodu apoštolů Slovanů sv. Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu v roce 863 a přijetí křesťanství našimi slovanskými předky. Patriarcha Bartoloměj při této příležitosti přijal pozvání k osobní účasti na bohoslužbách, které naše církev dá-li Bůh, připravuje v rámci tradiční poutě v areálu mikulčického památníku v sobotu 25. května 2013. Ekumenický patriarcha Bartoloměj I. dále požádal metropolitu Kryštofa, aby tlumočil své pozdravy a požehnání našim biskupům, duchovenstvu a věřícímu lidu.

Ústředí

VZPOMÍNKA NA OBĚTI ČERNOBYLSKÉ HAVÁRIE
A RŮZNÍCI SE ÚDAJE O JEJICH POČTU
V neděli 17. dubna t. r. sloužil Jeho Blaženost Kryštof, metropolita českých zemí a Slovenska, svatou liturgii v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3. Při sv. liturgii se modlil za všechny oběti černobylské havárie. Stejně modlitby za oběti této tragické nehody se daly i v dalších chrámech Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku. Výbuch 4. bloku černobylské jaderné elektrárny, která se nacházela v severní části Kyjevské oblasti, se stal v noci z 25. na 26. dubna 1986. Následkem výbuchu a požáru zahynulo 31 lidí. Vysoký stupeň ozáření do-

stalo tisíce likvidátorů této katastrofy. Došlo k zamoření oblasti v 30km okruhu kolem elektrárny a radiace postihla svými následky severní část Ukrajiny, Bělorusko a západní část Ruska. Zvýšená úroveň radiace byla zaznamenána také ve skandinávských zemích, ve střední Evropě a také v Kanadě a USA. Podle většiny oficiálních zdrojů na následky této katastrofy zemřelo celkem 18 tisíc lidí. Avšak existuje také velmi rozsáhlá studie od autorů V. Jablova z Ruské akademie věd a A. Nesterenka z běloruského Institutu radiční bezpečnosti, dle níž do roku 2004 na následky černobylské jaderné havárie zemřelo 985 000 lidí a jen v Bělorusku se mezi lety 1990-2004 zvýšila celková úmrtnost o 43 %. Autoři této studie také upo-

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

zochňují, že i když čerpali informace z 1000 vědeckých titulů a 5000 jiných publikací týkajících se havárie a lékařských záznamů, výsledky jejich výzkumů jsou Mezinárodní agenturou pro jadernou energii a dalšími institucemi prosazujícími využití jaderné energie ignorovány či zlehčovány.

VELIKONOČNÍ JITŘNÍ V OLOMOUCI

Velikonoční jitřní sloužil ze soboty na Neděli velikonoční v olomouckém katedrálím chrámu sv. Gorazda arcibiskup Simeon s několika duchovními z Olomouce a okolí za účasti několika set věřících, které od účasti na bohoslužbě neodradilo ani náhle se měnící počasí spojené v pozdních nočních hodinách s deštěm, bouří a silným větrem. Na velikonoční jitřní bohoslužbě se ve farnosti katedrálím chrámu, vedené o. Mgr. RNDr. Petrem Novákem, již tradičně setkávají věřící a duchovní z Olomouce a blízkého okolí, aby společně oslavili radostné Kristovo vzkříšení a popřáli si ze srdce: „Kristus vstal z mrtvých! Vpravdě vstal z mrtvých!“ Zakončení velikonoční jitřní bývá již tradičně v Olomouci spojeno s posvěcením pascálních pokrmů, které do chrámu i „k posvěcení těch, kdo je budou požívat“, přináší ve značném množství desítky věřících původem z východu a jihu Evropy, kteří v současnosti tvoří důležitou součást nejenom olomoucké farnosti.

KŘEST V CHUDOBÍNĚ

Svatou tajnu křtu a myropomazání přijal na Bílou sobotu dne 23. května v prostorách kaple u chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Chudobíně nedávno narozený Karel Martínek, syn Karla a Jaroslavy (roz. Kubáskové) z Prahy z rukou o. Dušana Basila Svábeníka. Po křtu následovalo milé setkání kmostrů a přátel rodiny novokřtěnce z blízkého i vzdálenějšího okolí.

VELIKONOČE VE VILÉMOVĚ A DIAKONSKÉ SVĚCENÍ BRATRA DOKTORA ROMANA GAPA

Na neděli velikonoční dopoledne se na svatou liturgii slouženou o. Mgr. Arkadiem Skibinským do Vilémova sjelo mnoho desítek věřících z blízkého i vzdálenějšího okolí, aby se společně pomodlili, přijali svaté tělo a krev Páně, nechali si posvětit velikonoční pokrmy a také aby pak v milém společenství na pozvání monastýru strávili společně několik překrásných chvil. Sváteční Pondělí velikonoční, které následovalo, bylo ve vilémovském chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice a monastýru také velmi radostné, protože zde sloužil archierejskou sv. liturgii olomoucko-brněnský arcibiskup Simeon s několika duchovními

olomoucko-brněnské eparchie a také proto, že zde dia-konské svěcení přijal z jeho rukou bratr MUDr. Roman Gapa (nar. 1951), jenž je od roku 1984 lékařem a v současnosti působí v týmu záchranné služby v Poličce. O. Roman se již řadu let aktivně podílí spolu se svojí paní na životě pravoslavné církevní obce ve Svitavách, pro níž byl také vysvěcen a uveden do dia-konské hodnosti, a podílí se také na stavbě nového

chrámu, který je v těchto letech ve Svitavách budován místním duchovním o. Mgr. Jiřím Kolářem s přispěním dobrovolnické práce a darů od místních věřících i z celé církve.

V průběhu bohoslužby přítomné nadchlo kázání arcibiskupa Simeona, který věřícím připomenul, že Bůh je zdrojem veškerého dobra, pravdy a krásy s nímž se člověk může setkat v tomto životě i ve věčnosti, a již proto máme všichni dostatečný důvod být Bohu vděční a snažit se mu přiblížit.

Přejeme jménem redakce Hlasu pravoslavné nově vysvěcenému otci diakonu neustávající péči o církev a její členy a misii na Svitavsku a modlíme se také za jeho náročnou lékařskou službu lidem. Na mnohá a blahá léta!

7.

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

UCTĚNÍ PAMÁTKY OSVOBODITELŮ BÁNOVA A JEHO RODÁKA PARASŮTISTY JOSEFA BUBLIKA

Uctění památky rumunských osvoboditelů moravské obce Bánova se ve středu 27. dubna účastnil metropolita Kryštof. Tohoto dne v roce 1945 osvobodilo Bánov Královské rumunské vojsko, které bojovalo po boku Rudé armády proti nacistickému Německu a účastnilo se také osvobozovacích bojů v Československu. Uctění jejich památky v Bánově se účastnila také velvyslankyně Rumunské republiky Jeji Excellence paní Daniela Anda Grigore-Gitman, hejtman zlínského kraje MVDr. Stanislav Mišák, starosta obce Bánov Mgr. Zbyněk Král a velké množství bánovských rodáků a jejich přátel. Hned po položení věnců a zaznění rumunské státní hymny se vladyka metropolita se všemi pomodlil. Orče náš, zazpíval rumunský Věčnou paměť a velikonoční tropar Vstal z mrtvých Kristus. Po té se zúčastnil pietního aktu u Památníku obětí I. a II. světové války u místního římskokatolického chrámu. Po projevech a čestné salvě se za všechny pomodlil místní farář nadporučík v záloze Karel Mach.

Od Památníku obětí se všichni přítomní odebrali k místní škole nesoucí jméno bánovského rodáka parašutisty Josefa Bublíka, jenž padl v boji 18. června

1942 v našem pravoslavném katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze. Hejtman zlínského kraje pan MVDr. Stanislav Mišák dal na počest Josefa Bublíka při vchodu do školy umístit pamětní desku. Po hejtmánově projevu tuto pamětní desku odhalila sestra parašutisty paní Anežka Baránková, rozená Bublíková. Vladyka metropolita Kryštof pak na požádání pana starosty desku posvětil modlitbou včetně velikonočního troparu Vstal z mrtvých Kristus. Obřadu se účastnila také dcera umučeneho pražského faráře

Josefa Čikla paní Olga Rožňovská. Na závěr uctění památky bánovských osvoboditelů a rodáka parašutisty Josefa Bublíka zazpíval sbor školních dětí několik lidových písní s tematikou války, míru a rodné moravské země.

Ustředí

SVATÁ PASCHA VE SVITAVÁCH

Období velkého postu bylo v naší farnosti nejen obdobím duchovního úsilí, ale také již tradičně obdobím prací na novém chrámu sv. Jiří Vítězného (ostatně

ZPRÁVY Z EPARCHIE

budování chrámu duchovního a fyzického spolu velmi úzce souvisí. a to v radostech i ve starostech).
Tento rok jsme však byli vedeni cílem oslavit zde první Paschu. Příznivé jarní počasí umožnilo realizovat

rozvod elektřiny v přízemí, provést velký úklid po celé stavbě a na pozemku a zejména dokončit dešťovou kanalizaci s jímkou. Velice jsme se těšili na první službu v dosud nedokončeném, ale přesto již krásném chrámu. První službou byla liturgie předem posvěcených darů ve středu - to už byl chrám po dvoudenním úsilí několika dobrovolníků připraven. Ve svatý den Paschy se shromáždila již na jitrní velká skupina věřících, kteří se spolu s námi zúčastnili průvodu kolem chrámu. Další pak přicházeli během liturgie. Radostné volání Kristus vstal z mrtvých! - Vpravdě vstal z mrtvých! a společný zpěv naplnily celý chrám a uvedly všechny přítomné do radostné nálady.

Otec Jiří při slavnostní promluvě poděkoval všem, kdo jakýmkoliv způsobem - prací, dobrovolnými dary či modlitbami podpořili naše úsilí a připomněl, že chrám je plně financován z darů věřících. Pokud nám Hospodin Bůh dá dostatek síly a vytrvalosti, budeme i nadále pokračovat a věříme, že se brzy zaskví ve své kráse!

Děkujeme touto cestou všem, kteří toto dílo podporují duchovně i hmotně a modlíme se za vás!
Účet stavby chrámu: 19-1284976359/0800
Za PCO Svitavy diakon Mojmír Kříž

K PŘÍPRAVĚ CYRILOMETODĚJSKÝCH OSLAV V ROCE 2013

Ve čtvrtek 14. dubna 2011 navštívil pražského arcibiskupa Dominika Duku OP pražský arcibiskup Kryštof, metropolita Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.

Cílem jeho návštěvy byla příprava oslav 1130. výročí příchodu Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu. Cyrilometodějské oslavy proběhnou v roce 2013 jako oslavy mezinárodní

a v plně ekumenickém duchu. Metropolita Kryštof informoval pražského arcibiskupa o svém setkání s konstantinopolským patriarchou Bartolomějem I. Ten již přijal pozvání na výroční bohoslužby, které místní pravoslavná církev připravuje v rámci tradičních oslav příchodu slovanských věrozvěstů v areálu mikulčického památníku na 25. května 2013. Římskokatolická a řeckokatolická církev soustřeďují svoje oslavy na 5. července 2013. Spolu s metropolitou Kryštofem hovořil arcibiskup Duka o tom, jak oslavy spojit.

Obě strany se dohodly také na přípravě hraného dokumentu na téma života slovanských apoštolů. Na vzniku filmu, který by měl být jakýmsi pohledem na tehdy ještě nerozdělenou církev, by kromě historiků měli spolupracovat také zástupci pravoslavné a římskokatolické církve. Při rozhovoru o historických otázkách týkajících se doby Cyrila a Metoděje bylo vzpomenuo jediného a důležitého díla českého církevního historika Františka Dvorníka, nejvýznamnějšího českého byzantologa, který byl do roku 1948 profesorem Katolické teologické fakulty a později v exilu působil jako profesor církevní historie na Harvardské univerzitě.

Součástí oslav příchodu slovanských věrozvěstů mají být také vědecká setkání, která se budou týkat života Cyrila a Metoděje, ale také vlivu jejich

misie v oblasti historie, literatury i umění. Vědeckou garancí konferenci během cyrilometodějského výročí nabídl nedávno arcibiskupu Dukovi předseda Akademie věd prof. Jiří Braňoň. Výročí však nemá být jen příležitostí ke vzpomínání na dávné události, ale může být také impulsem k jednání v současnosti.

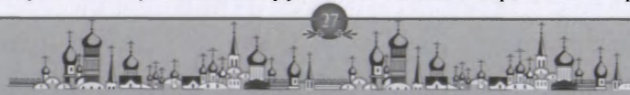
Podle www.cirkev.cz zpracoval rj.

POZVÁNÍ K VÝTVARNÉ SOUTĚŽI PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Ekumenická rada církví v České republice pořádá výtvarnou soutěžní přehlídku pro děti a mládež na téma „SPRÁVNĚ ROZHODNUTI“. Představení výtvar-

ného ztvárnění soutěžního tématu bude součástí také letos připravované ekumenické akce MODLITBA ZA DOMOV a má se soustředit na pojmy, jako jsou správné rozhodování, odvaha k vlastní cestě, správná či dobrá cesta, a na zodpovědné otázky typu: „Co si vybereš? Jak se rozhodneš?“. Obrazové vyjádření je možné v podobě ilustrace situace nebo příběhu vyprávěného třeba i v několika fázích nebo obrazech a je také možno je pojmut jako volnou či symbolickou kompozici pocitově zobrazující protiklady a charakteristiky. Výtvarné práce je třeba vytvořit na papíře či jiném plošném materiálu do formátu A3 popř. menší formáty podložit na tento rozměr. Použitý podkladový materiál i barvy a výtvarný postup musí umožňovat bezpečné doručení, vyhodnocení i následnou instalaci prací. Každou práci je třeba

ZRPÁVY Z EKUMENY

opatřit tabulkou s požadovanými údaji (www.ekumenickarada.cz): věk, jméno, příjmení, adresa, kontakt (mail, telefon), název práce, komentář (nepovinný). Práce bez těchto údajů nebudou zařazeny do soutěžní přehlídky.

Věkové kategorie soutěžících:

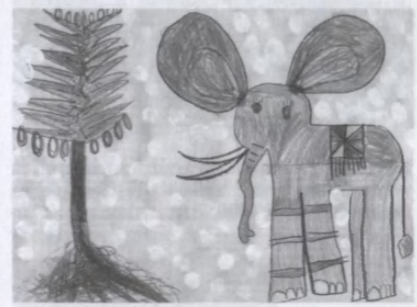
I. předškolní děti

II. žáci do 10 let

III. žáci do 15 let

IV. studenti nad 15 let

Soutěžní práce je možné zaslat nebo osobně dodat do 30. září 2011 na adresu: Ekumenická rada církví v ČR, Donská 5, 101 00 Praha 10. Komise pro výběr a posouzení prací bude složena z duchovních a od-

borníků na výtvarné vzdělávání a na komunitní pedagogickou práci. Ekumenická rada církví v ČR se zavazuje postupovat podle vyhlášených pravidel a vyhrazuje si právo práce dále použít pro výstavní, propagační a jiné účely v rámci svých aktivit. Vyhlášení výsledků proběhne na Modlitbě za domov 28. 10. 2011 v bloku televizního přenosu v průběhu ekumenické slavnosti. Ceny za 1., 2. a 3. místo v každé kategorii budou mít podobu zážitkově odměny pro autora a jeho blízké.

podle www.ekumenickarada.cz zpracoval rj.

EKUMENICKÁ BOHOSLUŽBA ZA PREKONÁNÍ NÁSILÍ V BRNĚ

V rámci občanských aktivit vyjadřujících nesouhlas s pochodem neonacistů se v Brně 1. května 2011 konala ekumenická bohoslužba, které vyjádřil podporu předseda Ekumenické rady církví Mgr. Joel Ruml a četní další církevní představitelé. Aktivní

účast přislíbili duchovní několika církví z Brna, Prahy a dalších měst.

Bohoslužba se konala na Malinovského ulici mimo plánovanou trasu pochodu neonacistů (avšak v její těsné blízkosti) a jejím cílem bylo postavit se proti násilí silou modlitby projevem odmítavý postoj vůči extremismu a připojit se k Dekádě za překonání násilí, vyhlášené v roce 2011 Světovou radou církví.

Předseda Ekumenické rady církví Mgr. Joel Ruml před bohoslužbou uvedl: Ježíš Kristus vede člověka, aby prosazoval přesvědčení, že každá lidská bytost je hodná solidarity, zájmu a lásky. Toto myšlení inspirované Kristem bude v Brně přítomno těsně vedle hlučných projevů sociálního vylučování a kastování lidí díky tomu, že jste se rozhodli modlit se v celé šíři ekumenického společenství za pokoj a úctu jednoho k druhému.

„Jsme rádi, že v Brně vzniká tolik aktivit odmi-

tajících neonacistický pochod, které jdou cestou nenásilí. My jsme se rozhodli přidat cestou společné modlitby, v jejíž moc věříme," uvedla mluvčí iniciativy Světla Košičková, farářka Církve československé husitské.

V závěru bohoslužby s krátkým teologickým proslovem vystoupil za pravoslavnou církev br. Roman Juriga z pověření o. Cristiana Popescu.

rj.

K 70. NAROZENINÁM OTCE JAROSLAVA ŠUVARSKÉHO

Reditel' úřadu pražské eparchie, představený katedrálního chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze a metropolitní protopresbyter o. ThDr. Jaroslav Šuvarský, Ph.D., se letos v květnu dožívá počátných 70. narozenin.

Otec Jaroslav se narodil 25. května 1941 jako vojenský Čech v Zavidově na západní Ukrajině. V té době to byl malebný kraj zvelebovaný od 19. století českými emigranty. Dodnes se tam pracuje v jejich mlýnech a dílnách nebo se učí v jejich školách. Jezdí se po kostkových cestách s odvodňovacími příkopy. Když vypukla II. světová válka, tak jeho tatínek a strýčkové narukovali a účastnili se bojů v armádě generála Svobody. Po válce šťastně reemigrovali do Československa a v Udličích u Chomutova si otevřeli ševcovskou dílnu. Záhy ovšem přišlo znárodnění a jeho tatínek musel nastoupit do továrny. S tímto osudem a zklamáním se nikdy nesmířil, a tak zemřel v pouhých 53 letech.

Pro svůj „maloburžoazní původ“ (otec živnostník!) a protože pocházel z rodiny vojenských Čechů, kteří z vlastní zkušenosti dobře věděli, kdo je Stalin a co to komunismus opravdu je, bylo maturantu Jaroslavu znemožněno studovat na vysoké škole. Avšak Boží vůle tomu chtěla jinak, když posílá zateckého duchovního otce Dušana Šurmu, aby mladému Jaroslavu, v té době dělníku na melioracích, pomohl přihlásit se v roce 1959 na pravoslavnou teologickou fakultu v Prešově. Ani tady to nebylo snadné, neboť během prvního roku studii neobdržel tzv. státní souhlas. Úspěšně vystudovat se mu podařilo r. 1964 díky statečnosti vedení fakulty (p. Kopečka).

Následující léta, kdy v naší vlasti došlo k mírnému zlepšení politických poměrů, byla ve znamení zahraničních studií. Roku 1968 zakončil studia na leningradské duchovní akademii a pokračoval rok ve studiích v Ekumenickém institutu v Bossey ve Švýcarsku (1969). Tehož roku se oženil s Evou roz. Bítalovou. (v letech 1966–1969) středoškolskou profesorkou. Po sňatku s budoucím knězem ji komunistické úřady zakázaly pracovat ve školství, a tak postupně pracovala jako úřednice, suplentka a knihovnice. Teprve r. 1985 se mohla do školství vrá-

tit jako středoškolská profesorka.

Otec Jaroslav následně studoval v Orientálním institutu v Římě, kde svá studia v roce 1973 završil obhajobou doktorské práce „Matěj Pavlík Gorazd, první český pravoslavný biskup (1879–1942)“.

Navzdory všem ústřikům a nátlakům zůstala rodina Jaroslava a Evy Šuvarských pevná a kompaktní. Naopak prožívali společně velkou radost, když jim Hospodin počínal a postupně se jim narodili tři děti. Eva (1974), Jaroslav (1976) a Anastázie (1982).

Od počátku sedmdesátých let začal otec Jaroslav s velkým zápletem pracovat pro blaho svaté církve pravoslavné. V letech 1970–1980 zastával funkci hlavního redaktora měsíčníku Hlas pravoslavi. Od roku 1977 do roku 1990 byl mimořádným docentem na Pravoslavné bohoslovecké fakultě v Prešově. V letech 1983–1991 byl členem ústředního výboru Světové rady církvi v Ženevě a současně v letech 1980–1990 zastával funkci kancléře Úřadu metropolitní rady. V dalších dvou letech (1990–1992) byl správcem pražské diecéze.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

V r. 1992 byl zvolen ředitelem Pražské pravoslavné eparchie a od r. 1995 se stal ředitelem „Národního památníku obětí heydrichiády – místa smíření“. Obě tyto funkce dosud zodpovědně zastává.

Jako delegát pravoslavné církve se zúčastnil mnoha zahraničních konferencí Světové rady církví i pravoslavné církve a dialogů mezi církvemi. Zasloužil se

o ustanovení pravoslavného biskupa na Moravě (21. listopadu 1982), neboť olomoucko-brněnská eparchie byla bez biskupa již od r. 1959.

O. Jaroslav byl rovněž iniciátorem kanonizačního procesu biskupa mučedníka Gorazda, který Posvátný synod naší církve završil v Olomouci dne 26. 3. 1987 rozhodnutím zasvětit den 4. září jeho památce. Samotná kanonizace proběhla 6. září 1987 v katedrálím chrámu sv. Gorazda v Olomouci, hlavní řeč při ní přednesl kancléř o. ThDr. Jaroslav Šuvarský.

Otec Jaroslav se rovněž zasloužil o navázání užších vzájemných styků s většinou autokefálních církví, přičemž mimořádný význam pro naši církev měla cesta naší delegace do Cařihradu a navázání styků s ekumenickým patriarchátem 6. května 1984. Veliký význam pro naši církev mělo rovněž státní vyznamenání biskupa Gorazdovi in memoriam za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva – Řád T. G. Masaryka I. třídy, který udělil prezident ČR dne 28. 10. 1997 na návrh o. Jaroslava.

Sám otec Jaroslav byl za svou bohu libou a záslužnou práci pro rozkvet svatého pravoslavní vyznamenán celou řadou církevních a státních vyznamenání, řádů a medailí: Řádem sv. Hrobu Páně patriarchou jeruzalémským, Řádem sv. Sergeje Radoněžského patriarchou moskevským, Řádem sv. Niny patriarchou

gruzinským, Řádem sv. Pavla arcibiskupem aténským, Řádem sv. Inocenta metropolitou americkým a kanadským, Řádem sv. Cyrila a Metoděje – Zlatou hvězdou I. stupně metropolitou českých zemí a Slovenska, pamětní medailí a zlatým křížem patriarchou cařihradským, pamětní medailí Československé obce legionářské v uznání zásluh o obnovu a šíření legionářských tradic, pamětní medailí „Za věrnost 1939–1945“ Českého svazu bojovníků za svobodu a zasluzným křížem Ministerstva obrany České republiky II. stupně.

27. května 2009 v 10 hodin 35 minut byl v Praze 8 – Libni, Zenklově ulici, v místě atentátu na Heydricha, slavnostně odhalen pomník Operaci Antropoid. O. Jaroslav svými odbornými znalostmi přispěl velkou měrou k jeho realizaci, neboť byl členem organizačního výboru tohoto díla.

Letos, dne 26. ledna, se podařilo Národnímu památníku hrdinů heydrichiády při českém pravoslavném katedrálím chrámu sv. Cyrila a Metoděje instalovat a odhalit na nádvoří chrámu dvě mramorové stély s 294 jmény statečných příslušníků nekomunistického odboje, kteří pomáhali parašutistům J. Kubišovi a J. Gabčíkovi v přípravě atentátu na Heydricha v r. 1942. Pamětní desky jsou postaveny díky iniciativě Archivu hl. m. Prahy, Magistrátu hl. m. Prahy, Národního památníku hrdinů heydrichiády a členů odbojových organizací. Požehnání a posvěcení pamětní desky vykonal děkan katedrálím chrámu ThDr. Jaroslav Šuvarský, který v závěru také sloužil panychidu.

Mnohem více by se dalo napsat o práci a ducho-

venské činnosti o. Jaroslava Šuvarského. Každý, kdo jej zná, ví, že není přivrženecem okázalých oslav a prázdných slov, neboť se svým životem snažil při-

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

držovat odkazu vладыky mučedníka Gorazda, který mimo jiné spočívá v pracovitosti, zbožnosti a skromnosti, tedy v atributech, kterými má církev a její představitelé vynikat.

Otec Jaroslav Suvarský je autorem několika publikací. Stěžejním dílem je kniha „Biskup Gorazd“ (Praha, 1979). „Národní památník obětí hejdrichiády – místo smíření“ (Praha, 1995), dále články v církevním tisku Hlas pravoslavní a Pravoslavní kalendář.

Na webových stránkách pražské eparchie lze stále číst jeho slova pokání, která přednesl jménem duchovních Pražské pravoslavné eparchie v prohlášení z „Pracovních porad pravoslavných duchovních pražské eparchie, která se konala v Praze v úterý 2. července 1991 za předsednictví metropolitě Dorotě. Poradu řídil správce eparchie ThDr. Jaroslav Suvarský, který vyzval přítomné, aby se podívali zpět a zamysleli se nad uplynulým obdobím před listopadovou revolucí a aby každý dle svých možností a potřeb zpytával svědomí a projevil lítost nad tím, co nebylo dobře a co porušilo náš pomeř k Bohu, jeho zákonu, ke křesťanským povinnostem, ke světu a všemu, co v něm žije, i k sobě samým.

Po válce byli duchovní a věřící zesláblí a vyčerpaní jak zákazem činnosti pravoslavné církve v období druhé světové války, tak popravou svého arcipastýře Gorazda a jeho druhů. Jen s velkými obtížemi se zacelovaly rány a přišel další úder v podobě ateistického režimu po únorovém puči v roce 1948. V tomto těžkém a nerovném boji jsme neměli dostatek sil i odvahu ubránit se. Jsme si toho vědomi. Proto pokorně a kajícím vyznáváme a prosíme našeho Pána, aby byl milostivý k nám hříšným biskupům, kněžím i řadovým církevním pracovníkům. Litujeme, že jsme často umdlévali a byli nehodnými Božími služebníky. Prosíme za odpustění našeho Otce nebeského, svěřený Boží lid, bratry a sestry všech

křesťanských směrů. Věříme, že Pán přijal naše upřímné pokání a smyje veškerou nečistotu duše. Apoštol Petr třikrát zapřel Krista (Mt 26, 69-75), oplakal svůj hřích a vyznal svou lásku k Pánu, znova byl ustanoven apoštolem. (J 21, 15-17).“

Otec Jaroslav Suvarský prožíval a stále se svou církví prožívá všechny její úspěchy i pády velice intenzivně. V katedrálním chrámu svatých Cyrila a Metoděje, na svatém místě národa českého, kde byla prolita krev mučedníků, sjednocuje pravoslavné věřící všech tradic a snaží se jim vštěpovat právě cyrilometodějské hodnoty tak, aby se všichni stali věrnými příslušníky naší autokéfalní církve. Odstojně se integrovali do naší společnosti a stali se fédnými občany naší vlasti. Tak tomu ostatně chtěli i sv. kníže Rostislav samotní svatí soluští bratři a jejich učedníci – Gorazd, Kliment, Angelár, Naum a Sáva a všichni, kteří stáli u zrodu naší vlasti, hlásali tyto hodnoty, kteří za svobodu, pravdu, vlast a svoji církev položili život, v čele se svatým mučedníkem biskupem Gorazdem.

Svou pastýřskou činností a svými vlasteneckými postoji se otec Jaroslav Suvarský nesporně zapsal do dějin naší vlasti i naší církve. Je často citován autory vědeckých publikací doma i v zahraničí. Např. v 5. vydání encyklopedie KDO JE KDO (Who is who), Osobnosti české současnosti z r. 2005, její autoři encyklopedie na str. 665 uvádějí jako „českého pravoslavného teologa“. V encyklopedii Osobnosti Česko, Ottův slovník (Praha 2008), je na str. 713 uveden pod heslem „teolog“.

Je rovněž citován v publikaci „Pravoslavní v Československu v letech 1918-1953“, autorů Volodymyra Burehy a Pavla Marka, Brno 2008.

K jeho krásným 70. narozeninám bych mu rád jménem svým, jménem Svazu Čechů z Volyně a jejich přátel a jménem všech pracovníků Úřadu metropolitní rady Pravoslavné církve v českých zemích popřál hojnost Božího požehnání, pevného zdraví, štěstí a lásky, ať nás ještě dlouho v dalších letech svého aktivního života obohacuje svým bystrým postřehem, logickým úsudkem a dobrou radou. Nechť mu je manželka Eva podobně jako doposud pevnou a milující oporou, ať se společně mohou v kruhu rodinném ještě dlouhá léta radovat ze svých dětí a vnoučat. „Mnohá léta!“

Prot. Mgr. Josef Hauzar
kancléř ÚMR

POZVÁNÍ

POZVÁNÍ DO MIKULČIC 2011

S pozhnáním Jeho Vysokopřevýšenosti Simeona, arcibiskupa olomoucko-brněnského, si Vás dovolujeme pozvat na každoroční sváteční bohoslužebné setkání, které se uskuteční na Va-
lech u Mikulčic v areálu památníku Velké Moravy v sobotu 21. května 2011.

Archijerejská sv. liturgie na památku příchodu svatých věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Moravu začíná v 10 hodin, slavnostní procesí vyjde od památníku v 9:45 hod.

Zpívá sbor brněnského katedrálního chrámu. Duchovní otce prosíme, aby si s sebou přivezli bohoslužebná roucha zlaté, případně bílé barvy. Pokud budete mít po bohoslužbě zájem o návštěvu monastýru svatého Gorazda v Hrubé Vrbce, prosím nahláste se alespoň týden před akcí Vladkovi Jáchymovi, v monastýru bude připraveno pohostění, potřebujeme proto vědět, jaký bude počet poutníků (mobil: 777 260 556, e-mail: joakim@seznam.cz).

Na setkání se těší jerj Serafim, duchovní správce hodonínské církevní obce (mobil: 776 730 812, e-mail: serafim.r@seznam.cz).

Jeho Blaženost metropolita Kryštof srdečně všechny zve na pout

ke sv. Ivanovi Českému
do Svatého Jana pod Skalou

v sobotu 25. 6. 2011

Sv. liturgie k počtu svatého poustevníka začíná v 10⁰⁰. Po bohoslužbě jsou všichni zváni na malé pohostění. Pro poutníky z Prahy a okolí odjezd vlaku směr Beroun v 7.15 hod. z Prahy - Hl. nádraží a v 7.23 z Prahy - Smíchova. Ve stanici Sčsko je v 7.59 hod. a následně se jde pěšky po modré trase. Vladka Kryštof začíná pout na kole

v 7⁰⁰ hod. z konečné tramvaje č. 22 - Bílá Hora. V případě dotazů kontaktujte otce Romana Hajdamačenka na tel: +420 773 477 694.

Z PRAVOSLAVNÉ CÍRKEVNÍ OBCE V HALŽI

UL. BĚLOJARSKÁ 1465, 347 01 TACHOV
www.pravoslavnetachovsko.cz

Bratři a sestry!

Dovolují si Vás pozvat svým jménem a jménem rady starších naší nové církevní obce v Halži na první chrámový svátek, který se bude konat dne 26. 6. 2011 v 9:30 hod.

Program:

uvítání metropolity Kryštofa
posvěcení oltáře a chrámu
archijerejská liturgie sv. Jana Zlatoústého

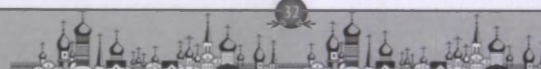
Srdečně zvu Vás i všechny Vaše blízké
rado starších, prot. Mgr. Eugen Bakos

POZVÁNÍ NA SETKÁNÍ DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

i jejich sourozenců a rodičů v Gorazdově cyrilometodějském středisku setkávání ve Vilémově u Litovle od 8. do 16. července 2011.

Duchovní vedení má metropolita Kryštof, o program pečují sestry Andrea A. Vachromejova se členy Bratrstva pravoslavné mládeže ČR.

Přihlášky adresujte na matku představenou Alexii, monastýr Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilémově č. 159, 783 23 Vilémov u Litovle.

POZVÁNÍ

POZVÁNÍ NA KONFERENCI

Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku zve všechny zájemce na mezinárodní konferenci „90. výročí přijetí ruské emigrace v Československu“, kterou církev připravuje v souvislosti s tímto významným výročím. Konference se koná v budově Parlamentu České republiky pod záštitou předsedkyně Poslanecké sněmovny parlamentu Miroslavy Němcové a poslance Parlamentu ČR Jaroslava Foldyny, za účasti oficiálních představitelů Ruské federace, církevních i akademických kruhů.

Konferenci bereme jako unikátní příležitost k překonání klíště ve vzájemných vztazích a k prezentaci naší vlasti jako státu s dlouhou demokratickou tradicí.

Konference se uskuteční dne 30. května 2011, od 10:00 hod. v prostorách Státních aktů Poslanecké sněmovny PČR, Sněmovní 4, Praha 1. Všichni jsou srdečně zváni.

Z důvodu bezpečnostních opatření v Poslanecké sněmovně je nutné se přihlásit do 25. května 2011 a nahlásit číslo občanského průkazu nebo pasu na: metropolita@metropolitnirada.cz, nebo na tel. 224 315 015. K registraci se prosím dostavte již v 9:30!

POZVÁNKA

Jeho Blaženost arcibiskup pražský, metropolita českých zemí a Slovenska, bude konat archijerejskou svatou liturgii s dikuvzdáním v den 5. výročí intronizace nejvyšším představitelům pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku v památné pražské katedrále svatých Cyrila a Metoděje, Resslova 9a v Praze 2

v sobotu dne 28. května 2011 v 9.30 hod.

Uvítání metropolitů bude v 9.15 hodin, zpívá Pěvecký sbor jednoty pravoslavných národů z Moskvy

tajemník Pravátného synodu
prot. prof. ThDr. Milan Gerka, CSc.

POZVÁNÍ

POZVÁNKA

Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku
a Mezinárodní fond jednoty pravoslavných národů
srdečně zvou na vystoupení pěveckých sborů z Ruské federace

Hudební sborový program «HLAS PRAVOSLAVÍ V ČESKÉ REPUBLICE»

1. 24. května - v den svátku sv. Cyrila a Metoděje se bude konat koncert na prostranství před chrámem sv. Petra a Pavla v Karlových Varech v 18⁰⁰ hod.
2. 26. května - sbory vystoupí na Náměstí Svobody v Brně ve 20⁰⁰ hodin
3. 27. května - budou koncertovat v rámci dny Ruské kultury pořádané Magistrátem města Pardubic
4. 28. května - budou zpívat při sv. liturgii v den 5. výročí intronizace Jeho Blaženosti metropolitů Kryštofa od 9.15 hod. a večer budou koncertovat na Zofíně v Praze v 19⁰⁰ hod.

Účinkující:

Komorní sbor "Klasika" Mezinárodního fondu jednoty pravoslavných národů
Umělecký vedoucí a dirigent - Zasloužilá umělkyně Ruské federace Nina Kor
Komorní sbor Státního hudebního a pedagogického institutu M. M. Ippolitova-ivanova
Vedoucí - zasloužilá umělkyně Ruské federace prof. Galina Bogdanova
Sbor Moskevského státního institutu muziky A. G. Schnittkeno
Umělecký vedoucí - zasloužilá pracovníce kultury Ruska prof. Ekaterina Naumova

POZVÁNÍ NA VALNOU HROMADU PRAVOSLAVNÉ AKADEMIE

Výkonný výbor Pravoslavné akademie zasedal ve Vilemově 4. května 2011. Rokoval o dalším programu činnosti organizace a stanovil konání Valné hromady na pátek 10. června v 18⁰⁰ hodin pod střechou Gorazdova cyrilometodějského střediska duchovních setkání ve Vilemově. Srdečně zveme na tuto Valnou hromadu nejen řádné členy Akademie, ale i všechny zájemce, kteří chtějí přispět k rozvoji naší organizace.

Feditef-místopředseda Mgr. Roman Juriga

PROGRAM METROPOLITY

PŘEHLED BOHOSLUŽEB METROPOLITY KRYŠTOFA V MĚSÍCI ČERVNU 2011

VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ:

SOBOTA 4. ČERVNA
v 13⁰⁰ hod. křítit v chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla v Karlových Varech

NEDELE 5. ČERVNA
v 08⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

STŘEDA 8. ČERVNA
v 18:30 hod. požehnat řádnému zasedání obou metropolitních rad českých zemí i Slovenska v Gorazdově cyrilometodějském středisku setkávání ve Vilémově u Litvle

ČTVRTEK 9. ČERVNA
v 07⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v monastýrském chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilémově

SOBOTA 11. ČERVNA
v 13⁰⁰ hod. křítit v chrámu svatě Trojice v Rokycanech dceru místního duchovního správce o. Davida Dudáše Gabriela

NEDELE 12. ČERVNA
v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

PONĚLÍ 13. ČERVNA
v 9⁰⁰ hod. světit v chrámu svatého Ducha v Chomutově s t. přestol po opravě a poté na něm sloužit archijerejskou sv. liturgií

ČTVRTEK 16. ČERVNA
v 09⁰⁰ hod. sloužit sv. liturgií v kapli Věch svatých Země české v hotelu ICOM V Jámě 6 v Praze 1
v 10⁰⁰ hod. požehnat řádnému zasedání Eparchiální rady Pražské pravoslavné eparchie tamtéž

NEDELE 19. ČERVNA
v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Věch svatých Země české v Podbořanech

SOBOTA 25. ČERVNA
v 10⁰⁰ hod. po příjezdu z Prahy na kole sloužit archijerejskou

sv. liturgií v jeskyni sv. Ivana českého při římskokatolickém kostele sv. Jana Křtitele ve Svatém Janu pod Skalou u Berouna a po ní křítit dceru duchovního otce Mgr. Romana Hajdamačnicka Elišku

NEDELE 26. ČERVNA
v 09:30 hod. světit oltář chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla v Halčích (Milřich) u Tachova a po něm sloužit archijerejskou sv. liturgií

PONĚLÍ 27. ČERVNA
v 07⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v seminární kapli sv. Jana Teologa s diktováním na závěr akademického školního roku na PŠF PU v Prešově

STŘEDA 29. ČERVNA
v 9⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Mikuláše v Rooseveltově ul. 29 v Praze 6 - Bubenči

PÁTEK 1. ČERVENCE
v 9⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3

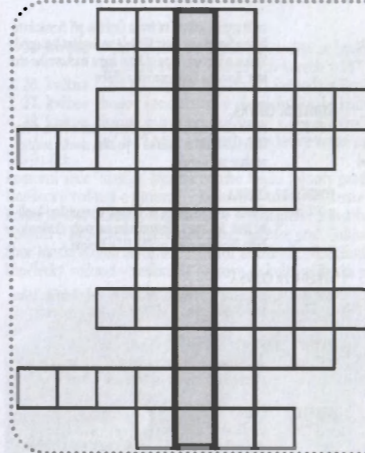
NEDELE 3. ČERVENCE
v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií spolu s dalšími představiteli autokefálních církví v patriarchální katedrále sv. Alexandra Něvského v Sofii v rámci duchovních oslav 40. výročí intronizace bulharského patriarchy Maxima

PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE

SOUTĚŽ O PEXESO

Milé děti,
tentokrát jsem si pro vás připravil soutěž. Pokud správně vylúštíte tuto křížovku a pošlete ji se svojí adresou na adresu Pravoslavné akademie Vilémov, Vilémov 97, 602 00, tři z vás vylosujeme a pošleme jim pěkné ekologické pexeso s fotografiemi různých Božích stvoření z naší přírody.

- Na svatbě proměnil Ježíš vodu v co?
- Hebron je?
- Poslední kniha Bible
- Jak se jmenoval syn krále Davida?
- Čím byl pokřtěn Ježíš?
- Jak se jmenuje zvíře, které zabil Samson vlastními rukama?
- Který apoštol byl původním jménem Saul?
- Kolik synů měl Jákob?
- Jak se jmenuje moře, které přešel Možíš s Izraelci?
- Jak se jmenuje město, jehož hradby padly bez boje?
- Co jedli Izraelci na poušti?

PŘIPRAVUJEME SE NA SVÁTEK SV. CYRILA A METODĚJE

Milé děti, v měsíci květnu si v pravoslavné církvi připomínáme sv. Cyrila a sv. Metoděje. Sv. Cyril a Metoděj pocházeli z Byzantské říše a byli to dva bratři a misionáři, kteří našim předkům přinesli křesťanskou víru a přeložili Bibli z jazyka řeckého do jazyka našich slovanských předků. Sv. Cyril a Metoděj se tak stali apoštolů a učitelů Slovanů a zakladatelů naší kultury a vzdělanosti. Zkuste si černobílý obrázek vybarvit jako ikonu. Požádejte rodiče nebo duchovního otce, aby vám o sv. Cyrilu a Metoději řekli více.

HLAS PRAVOSLAVÍ

Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili vydávání našeho časopisu modlitbou a finančním darem. Děkujeme také všem přispěvatelům, kteří nám do redakce Hlasu pravoslavního zaslali svoje příspěvky, zprávy a názory. Děkujeme také všem těm, kdo podpořili finančně nebo zasláním příspěvků chod internetového portálu www.hlaspravoslavi.cz.

Dovolujeme si touto cestou vyzvat všechny naše objednatelé a předplatitele, aby si časopis Hlas pravoslavní objednali a předplatili také na rok 2011. Všechny ostatní, kdo si Hlas pravoslavní kupují v chrámech nebo na jiných místech, vyzýváme, aby se předplatili na rok 2011 stali.

Kromě předplatitelů a odběratelů velmi vítáme finanční dary, které nám umožní časopis vydávat a distribuovat pravidelně a umožní nám průběžně zachovat a časem zlepšovat jeho kvalitu.

Účet Hlasu pravoslavní:
RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ28550000005011103614

**ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY
I DARY VÁM DĚKUJEME**

**OBJEDNEJTE SI HLAS PRAVOSLAVÍ
NA CELÝ ROK**

Objednat Hlas pravoslavní na celý rok si však můžete nejenom na přelomu roku, ale kdykoliv za: 288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374 Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel.: 241 433 396
mobil: 721 407 486

Vydává Pravoslavní církev v českých zemích s požehnaním +Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolitů českých zemí a Slovenska

Číslo 05/2011 ročník LXVI

Sárecká 38, 160 00 Praha 6 - Dejvice
P. O. BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248

Odpovědný redaktor
Mgr. Roman Juriga, romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 77 63 94 637

Editoři
J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerej David Dudáš

Redakce
Osvěta a pravoslavní duchovnost:
ThDr. Jakub Jirí Jukl, Mgr. Eva Suvarská, jerej Mgr. Jan Týmal
Pravoslavní mládež: Ivo Vrobel

Správce portálu hlaspravoslavi.cz
Dalibor Jan Kočí, e-mail: redaktor@hlaspravoslavi.cz,
www.hlaspravoslavi.cz

Jazyková úprava
PhDr. Marta Koutová

Grafika
Zuzana Pepelová, Virtue, s.r.o., www.virtue.sk

Adresa pro zaslání příspěvků:
Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litvle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz, Fax: 585349005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krátké zaslání příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracují. Autorské články, překlady a fotografie jsou darem církvi a autoři si neváží autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otiřené materiály nelze rozšiřovat bez souhlasu redakce nebo autora.

Foto na 1. straně obálky: Olomouc, svěcení pokrmů, velikonoční jitřní bohoslužba

MÍSTA HODNÁ PAMĚTI - MIKULČICKÉ VALY

Velkomoravské hradiště o rozloze 10 ha je nejrozsáhlejším a unikátně zachovaným slovanským archeologickým nalezištěm v České republice. V době Velké Moravy patřil mikulčický blatný hrad mezi nejvýznamnější mocenská, duchovní a kulturní centra západních Slovanů. Svědčí o tom nálezy negativů základů 12 chrámů, velmožského paláce, pozůstatků mohutného opevnění, tří mostů a více než 2 500 odkrytých hrobů, z nichž mnohé měly bohatou a cennou výbavu. Sbírkový fond shromážděný za více než 40 sezón terénních výzkumů čítá více než 250 000 sbírkových předmětů. Rozlehlost hradiště dodnes vymezují pozůstatky hradeb zvané valy, po nichž vede návštěvnícká trasa. Patrně nejdůležitější působisté slovanských věrozvěstů sv. Cyrila - Konstantína a sv. Metoděje nabízí kromě volné prohlídky základů chrámů a paláce v terénu dvě stále expozice archeologických nálezů ze 7.-9. století n. l. Slovanské hradiště v Mikulčicích sousedí s přírodní rezervací Skařiny, která je jedním z posledních zbytků původního lužního lesa na jižní Moravě. Koncipovaný Mikulčicko-kopčanský archeopark usiluje o zapsání na Listinu světového kulturního dědictví UNESCO. Místní pravoslavná církev pořádá každoročně na konci května (letos 21. 5.) poutě do Mikulčic s archijerejskou svatou liturgií slouženou na pozůstatcích hlavní mikulčické baziliky. Poutě se obvykle účastní také četní hosté ze zahraničí. Datum církevní poutě bývá spojeno s oslavou bulharského národního svátku Dne sv. Cyrila a Metoděje v ČR.

SVĚCENÍ OLTÁŘE CHRÁMU V CHOMUTOVĚ, 13. ČERVNA 2011

